

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimite.
Inserate
se primesc la Administrațiune
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicație. Publicări
mai dese după tariful și învo-
ială. — **RECLAME** pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 4.)

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 20. — Anul LXX.

Brașov, Vineri 26 Ianuarie (8 Februarie).

1907.

Gendarmii lui Andrassy.

În ședința de ieri a camerei un-
gare, deputatul Coriolan Brediceanu
a adresat ministrului de interne, con-
tele Andrassy, o nouă interpelare în
afacerea alegerii de deputat din cer-
cul Bocșei, comitatul Caraș-Severin,
care se va face de azi într-o săptă-
mână. S'a plâns că autoritățile publice
săvârșesc în acest cerc qilnic abuzuri
și aduc piedeci în ce privește dreptul
electoral și de intrunire. S'a întâm-
plat apoi, ceea ce a fost foarte bătă-
tor la ochi, ca să fie trimiși în cerc
600 de gendarmi încă înainte de a
se începe mișcarea electorală și înainte
de a se fi fixat măcar termenul ale-
gerii.

Aducem mai jos unele amănunte
privitor la uneltirile aderenților can-
didatului maghiar, sprijinit în tot chi-
pul de către autoritățile locale.

Ministrul de interne a răspuns
de astă dată neamănat interpelantului
și a spus un lucru, care trebuie să
minuneze pe ori și cine, că adevărații
gendarmii au fost trimiși în numitul
cerc numai ca să fie scut și pază a
libertății electorale, să susțină ordinea
și să apere libertatea fiecărui alegător.

Alte experiențe au făcut alegă-
torii români cu gendarmii ungurești
până acum la alegerile dietale. Dar
contele Andrassy a trebuit să moti-
veze și el cu ceva faptul ne mai
auzit, că s'au trimis și se mai trimit
încă atâta amar de gendarmi pe capul
alegătorilor din cercul Bocșei.

Dacă vom avea în vedere că
acești alegători sunt în majoritate co-
vârșitoare români și încă români na-
ționaliști și că și în rândul trecut au
votat pentru un candidat național-
român, vom înțelege toată istoria cu
gendarmii și cu purtarea abuzivă a
autorităților publice față de alegătorii
români credincioși neamului lor și față de
candidatul lor Dr. Valeriu Braniceș, pe
care l'au fost oprit într-o localitate
să-și țină vorbirea sa de candidat pe
cuvânt că n'a putut să-și documenteze
identitatea personală.

A mai răspuns contele Andrassy
că în adevăr a trimis la Bocșa gen-
darmi mai mulți, dar nu pentru ca să
influențeze alegerea, ci ca să împiedece
terorismul ce s'ar escercita în intere-
sul candidatului român. A mai mă-
rurisit ministrul că autoritățile locale
i-au cerut să ia măsurile ce le-au luat.
Cu alte cuvinte, pentru ca să pregă-
tească țărîmul în favorul candidatului
kossuthist, a gazetarului evreu-ma-
ghiar Iulian Weiss, le-au trebuit po-
voiful de gendarmi. Ministrul de in-
terne întoarce frigerea și acuză pe
Români de terorism, când tot ceea-ce
pregătesc și fac partizanii candidatului
kossuthist n'are alt scop decât a în-
spăimânta pe alegătorii români, căci
altfel cum ar putea să învingă can-
didatul maghiar, dacă alegătorii ro-
mâni vor fi uniți în jurul candidatu-
lui lor?

Cu toată energia mă voi strădui,
dise Andrassy, de a face cu nepu-
tință terorismul ce se continuă pe
pământ maghiar împotriva ideii de
stat maghiar.

Am înțeles și va fi înțeles și
deputatul Brediceanu ce vreau să dică
cuvintele aceste ale ministrului, când,
dacă ar merge toate după dreptate
și cuviință, Maghiarii nici n'ar mai
trebui să pună candidat într'un cerc
românesc ca al Bocșei.

Cu toate acestea interpelantele
a luat la cunoștință răspunsul mi-
nistrului de interne fiindcă acesta a
mai adaus că a îndrumat pe gendarmi
ca să se ferească de ori-ce influențare
asupra rezultatului alegerii. Vom ve-
dea acum cum se vor purta până în
sfârșit gendarmii ministrului Andrassy,
dar cu anevoe credem că-și vor
schimba năravul. Și apoi n'a vorbit
Andrassy de terorismul în contra ideii
de stat maghiar. Ce ușor le va fi
s'aducă în prepus pe conducătorii
alegătorilor români, că vreau să agite
în contra ideii de stat și apoi „să facă
ordine“ cum știu ei.

De aceea e neapărat de lipsă ca
Joia viitoare alegătorii români din
cercul Bocșei să fie strâns uniți în

jurul candidatului lor, să păzească
buna rânduială, dar să nu lase a fi
înfricați nici într'un chip.

† Vincențiu Babeș.

Se duse dintre noi și bătrânul
Vincențiu Babeș! Cine nu l'a cuno-
scut după nume și renume, cine n'a
auzit de faptele, de stăruințele și de
luptele lui nobile pentru binele și fe-
ricirea neamului românesc? A fost
unul din bărbații noștri cei mai vred-
nici, care a avut un rol de frunte în
viața noastră națională și bisericească;
a fost fala Bănătuului, patria sa re-
strânsă, și neobosit apostol al rede-
șteptării naționale în mijlocul Româ-
nilor bănățeni; a fost unul din stâlpii
bisericii române greco-orientale în-
ainte și după înființarea Metropoliei.

Dela 1881 când s'a unit România
ardeleni cu cei bănățeni și ungureni
într'un singur partid național, numele
lui V. Babeș, care a contribuit mult
la aceasta, ajunse a fi și mai cuno-
cut și iubit în sinul poporului român,
a căruia plângeri, dorințe și postulate
le știa înșira cu atâta sentiment și
vioiciune în conferențele noastre na-
ționale, ce încă pe acele vremuri le
puteam ținea.

Poporul nostru românesc e cu-
prins de adâncă jale din cauza pier-
derii acestui fiu credincios, care și-a
câștigat merite atât de mari și nepe-
ritoare, muncind, stăruind și luptând
peste o jumătate de veac pentru rede-
șteptarea și înaintarea lui. Fiă-i în
veci neuitată memoria nouă atât de
scumpă!

Lăsăm să urmeze aici câte-va
date biografice:

Vincențiu Babeș a fost crescut la mo-
șul său adoptiv Mitra Babeș. După ter-
minarea cursurilor teologice în Arad și a
cursurilor juridice dela universitatea din
Budapesta, s'a reintors la 1846 la Arad cu
titlul de jurat-notar al Tablei reg. judi-

ciare. La 1848 a obținut diploma de advo-
cat, iar la 1849 a fost chemat a admini-
stra ca director trei districte cu peste 500
școale rom. rur. din Bănat; în curând însă
el a fost rechemat la Arad și trimis cu
plenipotență la Viena, pentru a reprezenta
diecesa Aradului și interesele poporului ro-
mân dela Murăș și Crișuri în deputațiunea
cea mare a tuturor Românilor din impe-
riul Habsburgic, care cu Șaguna, Popazu,
Bărnăț, P. Mocsonyi, E. Hurmuzachi, Lau-
rian, etc. în frunte, încă din Dec. 1848,
chemată de ministrul împărătesc, se afla
în funcțiune, dar în sinul căreia din cauza
revoluțiunii maghiare, părțile dela Murăș
și Crișuri nu erau reprezentate. Babeș în
această misiune dela Dec. 1849, a fost apli-
cat, mai ales la translatură în ministerul
împărătesc de justiție, iar cu începutul
anului 1851, a fost numit secretar de sen-
nat la acea Curte; la 1860 a fost înaintat
la rangul de c. r. secretar aulic, iar după
separarea administrațiunii Ungariei, la 1862
a fost chemat în cancelaria aulică a Un-
gariei de referent pentru cauzele crimi-
nale și grațiale, de unde peste un an a
fost numit și trimis judecător la Tabla reg.
din Budapesta și referent la septemvirat.
Într'aceea convocându-se la 1860 așa nu-
mitul »Conziliu imperial înmulțit«, Babeș
a publicat cunoscuta broșură în limba ger-
mână »Die Sprach- und Nationalitätenfrage
in Oesterreich, von einem Rumänen«, care
pleda pentru unitatea mozarhiei și egali-
tatea tuturor popoarelor ce o compun, și
semnala grelele turburări și pericole, ce
au să urmeze, dacă maghiarilor s'ar încu-
viința dualismul. Prin aceasta publicațiune
Babeș a devenit politic respectat și conlu-
crarea lui a fost căutată de membrii ro-
mâni ai conziliului imperial, precum și de
toate deputațiunile, ce ani de rânduri ve-
neau din partea Românilor cu gravaminele
și postulatele lor la curtea împărătească
din Viena. Cele mai multe petițiuni și me-
mori de pe acel timp sunt opera lui Ba-
beș, sau cu ajutorul lui făcute.

La 1861, convocată fiind dieta Un-
gariei, B. a fost ales în cercul român din
Sasca-montană. În adunarea reprezentan-
ților țării ungurești Babeș a apărut cu
toată energia autonomia Transilvaniei și
cu alți 10 deputați români a pus temeiul
la crearea partidului național român. La
1864 dându-se Românilor ort. mitropolia și
încuviințându-se separarea lor de către bi-
serica sârbească, pe lângă Șaguna și Mo-
csonyestii nimeni n'a contribuit mai mult
ca Babeș, și a fost ales la toate congre-
sele și sinoadele bisericești-naționale de-
putat și membru delegațional. La 1865 Ba-
beș a fost reales deputat dietal tot în
Sasca, iar la 1869 atât aici, cât și în cer-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lupul.

Un puternic lătrat de câni umplea
curtea boerească, care era zidită lângă un
sat dela poalele munților Carpați.

— Ce s'a întâmplat? Iarăși au tăbă-
rât tâlharii! esclamă boerul Costică, un
bărbat încă în floarea vârstei. De sigur
că iarăși afurisitul ăla de Neagu!

Un servitor aduce pe hoț.

— Ce, tu ești, mă Brumă! Ce ai
sub sarică?

— Un puiu de lup, conașule, șopti
încet Lina, servitoarea.

— Un lup! Ia să-l văd.

Conul Costică se coborî din verandă
în curte.

Un puiu de lup privea cu ochii săi
fulgerători.

— Ce-o să fac cu ligioana asta?

— Să trăiți, conașule, dar e blând
ca un miel, răspuse ciobanul Brumă, m'a
înșoțit până aici ca un câne credincios.

— Să-l omori mă, ori dacă nu, pleacă
dela mine!

Ciobanul privi lung pe stăpânul său,
apoi zise, ridicând din umeri:

— Mi-a murit nevasta și cei doi co-
pii. Acum nu am numai puiuul ăsta.

— Nebunule! Imi va mânca turma
de oi.

— Nu, conașule, nu va face una ca
asta. Nu e așa, Brezoiu! Și ciobanul apucă
de urechi pe puiuul de lup, care-și ridică
capul și linse mâna lui Brumă.

— Mă, Brumă! Să nu îți dihania
asta. Lupul își schimbă părul, dar năravul
ba. Te va mânca și pe tine.

— Nu mă despart de el.

— Ce? Vrei să-ți lași slujba! Gân-
dește-te. M'ai servit cu credință. Ce zici?
Rămâi?

— Nu pot să mă despart de puiuul
ăsta.

— Ți-ai pierdut mințile, mă Brumă.
Cum l'ai găsit?

— Nu știu. Într-o bună dimineață
l'am găsit în leagănul răposatului meu
copil.

Boerul Costică începu să rădă.

— Poate Dumnezeu mi-a trimis acest
puiu, în care e pus sufletul copilului meu,
zise Brumă.

— Văd că cu tine nu e nimic de
făcut. Să nu mai văd lupul. Dă lui Brumă
ceva de mâncare și un clondir de țuică.

Boerul Costică uitase aceasta întâm-
plare, când într-o seară Brumă intra în
curtea boerească, înșoțit de lupul său,
care crescuse mare.

— Mă, Brumă, imi aduci acum lupul.

— Nu!

— Atunci poți pleca.

— Pentru asta am venit. Te rog
dă-mi hărțile. Voesc să mă bag la boe-
rul Mitică.

— Vei vedea tu odată, că este pri-
mejdios pentru un cioban să aibă un lup.

— Acest dobitoac imi va fi de mare
folos. Zicând aceste Brumă plecă cu pași
încetșori, urmat de lup care sărea vesel
în jurul lui.

După câtva timp se oprim în pădure
la o colibă de lemn.

— Brezoi, am ajuns acasă. Sunt cu-
rios cum te vei purta, zise ciobanul că-
tră lup, care ca și când ar fi înțeles pe
stăpânul său începu să se gadure pe
lângă el.

Brumă aprinse un foc și puse de
mămăligă. Lupul se întinse lângă el și
când mămăliga fu gata, mănă și el res-
tul cu o coajă de brânză uscată.

— Brezoi, zise ciobanul mângâindu-l,
fi pe pază. Dacă simți ceva, dă-mi de știre.
Vezi tu: cu arma asta putem împușca de
sease ori una după alta.

Brumă descărca un foc. În urma de-
tunăturii, lupul sări în sus și alergă ca
un câne încoace și încolo.

— Brezoi, fi pe pază. Acum tu ești
cioban. Eu vreau să mă odihnesc puțin.

Brumă se întinse jos și adormi în
curând.

Primăvara apărură, după aceea vara
cu zilele și nopțile ei frumoase. La turma
încredințată lui Brumă lucrurile mergeau
strună. Brezoi își împlinise datoria cu
scumpătate.

Revista politică.

cul locuit de Sârbi și Români al Sân-Miclăușului-mare (Torontal). În urma luptelor purtate în dietă Babeș, membrul justiției superioare a țării, prin justiția de cabinet, după 22 ani de serviciu a fost lipsit nu numai de oficiul său ci și de dreptul său legal la pensiuine, pe motivul atitudinii sale »contrare legilor și constituțiunii«. Babeș a fost ales deputat din nou în cercul grănițarec al Bisericei-Albe, iar la 1884, pentru a patra oară la Sasca. Cu ziua Paștilor din 1866 s'a întemeiat jurnalul »Albina« în Viena, ca organ al partidului național, punându-se sub conducerea particulară a lui Babeș, însă după activitate abia de trei ani, »Albina« a fost oprită de a intra în Ungaria, Bănat și Ardeal. Atunci Babeș a adus foaia la Peșta, continuându-i edițiunea încă 8 ani cu toată energia, pe lângă toate procesele ce s'au întentat foaiei »Albina«. Babeș prin foaia »Albina« și prin cuvântările sale în dieta Ungariei și adunările române naționale reprezentă și pleda în mod energic politica moderată. Programul național pentru deslegarea chestiunii limbilor în țara poliglotă, după lungi dezbateri între deputații români și sârbi dela dieta ungurească, Babeș l'a formulat și cuprins în 12 puncte, într'un proiect de lege subsemnat de 24 deputați români și sârbi, și de unicul rutenoslav dela dieta, și susținut prin luptă parlamentară de trei zile cu toată energia în aceeași sesiune dela 1868. Mulți ani de zile pe această bază s'a continuat lupta națională prin reuniuni și adunări particulare, până când la 1880 într'o asemenea adunare în Sibiu, s'a pus temeiul conferinței publice din Maiu 1881, unde tot Babeș, ca raportor general, a motivat și-a susținut programul Românilor din Transilvania, Bănat și Ungaria. La toate conferințele naționale generale, câte în decursul timpului până la cea din 1892 s'au succedat, tot Babeș a avut cuvântul explicitor și conducător. La Maiu 1891, prin mișcări — afară din comitetul național — inaugurându-se în politica națională o nouă direcțiune, Babeș s'a retras absolut din lupta politică, și s'a reîntors la scrutările sale istorice, mai vărtos într'u interesul bisericei române-naționale și al Academiei Române, al cărei membru activ a fost dela urzirea ei.

Inmormântarea mult regretatului Vincentiu Babeș s'a făcut Marți p. m. în Budapesta oficiind preoții I. P. Cuv. Sa arhimandritul Augustin Hamsea, părintele Ioan Murnu-Georgiades și protosincelul Ghena-die Bogoevici. Corurile tunebrale au fost executate de către corul tinerimei univ. din Budapesta. Discursuri au fost rostite trei, unul din partea arhim. A. Hamsea, altul din partea d-lui dep. Dr. V. Vaida în numele partidului național-român, iar în numele tinerimei univ. a vorbit d-l P. Nistor, președintele societății »Petru Maior«. Numeroase cununi au împodobit sicriul între cari cununi depuse de către »Academia Română«, Familia Mocsonyi, partidul național român, Liga culturală, societatea »Petru Maior« etc. etc.

Intr'o zi ciobanul luă un sac de lă-nuri și brânză și plecă la oraș să le vândă. Mai înainte însă spuse următoarele lui Brezoi: bagă de samă. Mi se pare că sunt lupi în apropiere. Vei păzi cu Turcu și cu Sultanica. Ai înțeles?

După ce-l netezi pe frunte, îl sărută și plecă.

Brumă zăbovi mult. Se întâlnise cu prietini și țuca era ieftină și tare.

Se făcuse noapte. Era frig și întunec.

După ce plăți și tocmai voia să iasă din cârciumă, un câne alerga la el.

— Ce, Turcule, ce cauți? Ești plin de sânge? Cine ți-a rupt urechea?

Era ca și când un cuțit i-a străpuns inima. El se gândea la Brezoi al lui. Să fi săvârșit acesta vre-o mișelie? Puse mâna pe revolver, cuprins fiind de o furie fără margini. El alerga ca un om gonit de toate furile iadului. Înaintea lui alerga cânele, lăsând o dără lungă de sânge pe zăpadă.

Brumă scoase un țipet sălbatic, când își văzu turma imprăștiată.

— Dumnezeule! Dumnezeule! cinci...

În ședința de Vineri a dietei ungare s'a terminat și dezbaterile speciale asupra proiectului de budget care a fost primit în total. La dezbaterile acestui proiect au mai luat cuvântul deputații Juriga și Dr. Vaida. Dep. Juriga a zis între altele că guvernul actual e mai rău ca a lui Banffy, căci cei bogați se bucură de sprijinul guvernului, iar poporul de rând are să sufere cele mai mari neîndreptăți și șicanări. La judecătorii sunt tratați țărani mai rău decât vitele și atâtea procese și jandarmi ca sub guvernul actual nus'au mai pomenit. Vorbirea plină de adevăruri triste a deputatului Juriga a infuriat într'atâta pe deputații coaliției și pe președintele, încât acesta i-a detras cuvântul. După dep. Juriga a luat cuvântul dep. Dr. Vajda, care într'o vorbire de aproape 2 ceasuri a dovedit cu numeroase argumente, că cele susținute de ministrul de interne Andrassy cu privire la naționalități, nu corăspund adevărului și stărei adevărate. Și în decursul vorbirii dep. Vajda cei din coaliție făceau mare larmă, dar n'au avut încătrău, au trebuit să asculte până la sfârșit adevărurile spuse de dep. Dr. Vajda.

În ședința de Luni s'a început dezbaterile proiectului *contingentului de recruți* pentru 1907, care a fost votat în ședința de ieri, Miercuri. Deputatul Juriga a luat din nou cuvântul și a cerut reducerea serviciului militar de 3 ani, care este una din cauzele principale ale emigrărilor. A mai cerut și ștergerea duelului și a pedepsei corporale ale soldaților. Despre ședințele ce au urmat și despre alte momente din dezbaterile dietei dăm amănunte la alt loc al numărului nostru de astăzi.

Fără mult sgomot și paradă și-a anunțat Joia trecută dietei ungare ministrul de justiție Polonyi, dimisiunea sa și după ce dep. Hoitsy a dat cetire declarațiunii partidului independent, în care se zice între altele că Polonyi a fost 30 de ani de-arândul membru credincios al acestui partid, dieta a trecut la ordinea zilei. Urmas al lui Polonyi a fost numit de către Majestatea Sa Monarchul secretarul de stat de până acum al ministerului de justiție, Anton Günther, a cărui numire a și apărut alaltăeri în foaia oficială. Nici nu-și ocupase bine noul ministru de justiție A. Günther locul său, și deja și-a arătat colții naționalităților. În ședința de Luni a

zece... cincisprezece... Brezoi! Lupul alergă plin de sânge înainte stăpânului său.

— Ce ai făcut? E frumos? Tu nu ești copilul meu! Ești un lup mizerabil!

Zicând aceste îl impușcă cu revolverul. După aceea se duse ca să și strângă turma.

Intre oi zăceau morți doi lupi mari, oribil mutilați.

Ciobanul se retrase cu groază. Un gemet dureros eși din pieptul său sbuciumat.

Grozav! Ce făcuse el? Ucisesse pe acela, care sfâșiasse pe cei doi lupi.

Brumă se dusese clătănându-se spre Brezoi.

— Brezoi! Dragul meu! zise el, aruncându-se peste trupul neînsuflețit al credinciosului său păzitor.

Îl sărută, îl îmbrățișă plângând cu amar. După aceea căzu întins lângă el.

A treia zi niște ciobani trecători îl găsiră pe Brumă mort. Pe cadavrul înghețat zăcea gemând cânele Turcu și lungea mâna întepenită a stăpânului său.

Corneliu.

dietei, în care s'a cassat dreptul de imunitate al dep. slovac Juriga, osândit la 2 ani închisoare, noul ministru de justiție A. Günther, luând cuvântul, a zis că va urmări cu asprime și de aci încolo pe toți, »agitatorii« naționaliști, precum este d-l Juriga.

Nici că ne-am putut aștepta la altă vorbă din gura noului ministru. Știm doară din trecut, că oricine ar fi la cârma țării, fie Polonyi, Günther sau altcineva, sistemul de asuprire contra naționalităților tot același rămâne.

Congresul bisericei gr. or. sârbești, care este întrunit de mai multe săptămâni în Carloviț, a adus în ședința sa de Sâmbătă o hotărîre, prin care *capul bisericei sârbești, patriarcul Brancovics a fost timbrat de defraudant, deoarece a păgubit biserica cu 80,000 cor.* În urma unor acușări, cari s'au ridicat în contra patriarhului, că pe timpul când era încă episcop în Timișoara și-ar fi însușit bani din fundațiunile bisericei, congresul a ales o comisiune, care, după-ce a revidat toate scotelile, a constatat de fapt lipsa unei mari sume de bani și pe baza acestor constatări și-a exprimat regretele asupra faptelor patriarhului și speranța, că în vederea demnității biserice și pentru liniștirea poporului sârb, patriarcul se va retrage din fruntea bisericei. Congresul a și primit cu mare majoritate de voturi această propunere. Știrea aceasta a făcut, de sine înțeles, mare zarvă în țară, căci nu e lucru mic, ca un patriarh să fie timbrat în public de defraudant și escroch. În ședința de Luni a dietei a și interpelat deputatul conte Hadik în afacerea aceasta, iar ministrul Wekerle i-a răspuns că va proceda contra patriarhului pe temeiul legilor, cercetând afacerea cu de-amănuntul. Guvernul a și cerut deja toate actele spre a le examina. Se crede cu siguranță, că în curând va urma suspendarea patriarhului Brancovici din postul său.

Senatul român a votat în ședința de ieri cu unanimitate de 54 voturi *proiectul de lege pentru recunoașterea Ligei ca persoană morală* și proiectul de lege pentru organizarea marinei comerciale

În Rusia încă tot mai sunt la ordine zilei alegerile pentru *Duma imperială*. Până la 3 Februarie st. n. au fost aleși de către muncitorii și proprietarii mici 7835 delegați, dintre cari 4292 monarchiști, 2292 moderați și 99 cadeți (constituționali). Alegerile din Tiflis au fost amânate, deoarece alegătorii n'au putut veni să voteze din cauza zăpezii. Alegerile din Petrokov au fost casate din cauză că au votat și multe persoane, cari nu aveau vârsta de 25 ani, precum și lucrătorii a cinci fabrici, cărora li-s'a luat dreptul de a vota.

Din dieta ungară.

Cu ocaziunea dezbaterilor din camera ungară în zilele din urmă, la proiectul de buget au vorbit și deputații români V. Goldiș și Alexandru Vaida. Reproducem din vorbirile lor unele părți.

Dep. V. Goldiș în vorbirea sa ținută în ședința dela 29 Ianuarie n. c. a zis între altele:

Are dreptate d-l Andrassy când zice, că naționalitățile nu pot fi nimicite, dar dacă recunoaștem că existența lor în Ungaria e îndreptățită, urmează să li-se și asigure existența.

D-l ministru de interne a făcut în privința aceasta o concesie zicând, că va pretinde dela toți funcționarii lui să știe limba poporului din ținutul unde sunt în funcțiune. Ministru-președinte a declarat, că se va strădui să execute legea naționalităților cel puțin în organizația internă

a comunelor, iar ministrul de justiție a promis, că va îngriji ca în viitor juzii să nu se mai înțeleagă cu oamenii prin mediul tălmăcilor.

Din aceste declarații putem conchide, că însuși guvernul simte că trebuie să se facă ceva în chestia aceasta.

Dar avem cauze de a ne teme că guvernul nu înțelege chestiunea naționalităților așa, după cum ar reeși din declarațiile sale. Despre acestea ne dau triste dovezi ziarele guvernului și ale coaliției, care propagă pe față ideea contopirei noastre în națiunea maghiară.

D. ministru vede în noi dușmani și vrea să ne prigonească. Pofțiți și prigoniți pe »agitatori«, dar executați legea naționalităților față de marile masse, pe cari ziceți că le iubiți (*Fenyvesi*: Poporul nu-i pasă, el ori și când se învoiește bucuros).

Contele Andras-y și-a încheiat vorbirea cu cuvintele: »Vom iubi, vom fi cu dreptate față cu masele naționalităților, dar vom perzeca tu cu țarie pe agitatori«. Cu privire la aceasta citez o întâmplare din istoria Atenei. Pe când regele Filip Macedoneanul voia să cucerească Atena, Demosthene cu soții săi însă au conșurat pe Atenieni să nu se dea. Atunci Filip a trimis vorbă Atenienilor să alunge pe agitatori și vor fi fericiți. Poporul obosit de luptă era să alunge pe Demosthene cu ai săi. Atunci Demosthene ținu o cuvântare poporului și îi povesti, că o turmă de oi era mereu atacată de lupi. Atunci au trimis vorbă lupii oilor să izgonească pe ciobani și pe câni, căci atunci lupii le vor păzi și vor putea trăi în pace laolaltă. Dar când oile au izgonit pe ciobani și câni, lupii le-au sfâșiat pe toate... Când poporul a auzit aceste n'a mai voit să lase pe agitatori să plece, ci i-a reținut și au continuat împreună lupta în contra lui Filip Macedoneanul.

Dr. Alexandru Vaida ocupându-se în ședința de la 31 Ian. de declarațiile făcute de către ministrul de interne conte Andrassy în chestiunea naționalităților a încheiat vorbirea sa astfel:

Contele Andrassy Gyula își încheie discursul astfel: (cetește) »Politica mea față de naționalități mi-o pot resuma într'o singură propoziție: a iubi, a fi drept față de poporul (masele) naționalităților, dar a perzeca tu cu asprime nemiloasă pe agitatori.«

Despre aceea cât de mult iubește poporul, d-l conte a dat din nou o dovadă chiar acum trimițând în cercul Bogsei 600 jandarmi și va mai trimite o mie. (Sgomot în stânga).

Cor. Brediceanu: Asta-i libertatea maghiară! (Ilaritate).

V. Vaida: Se vede însă că d-l conte Andrassy Gyula tot nu prea vrea să măsure cu măsură egală poporului nostru, pentru-că să zicem d. e. față de poporul din Hajdu-Böszörmény de bună seamă nu se va purta așa, ca față de poporul român din cercul Bocsei. Mi-ar plăcea zău să văd dacă s'ar încumeta oare d-l ministru de interne (Mare sgomot în stânga) să trimită 600 jandarmi în Hajdu-Böszörmény (Sgomot).

În acest chip iubește deci d-nul conte Andrassy poporul nostru. Credeți oare că vorbirea d-lui ministru de interne tipărită pe hârtie așa de frumoasă va convinge pe popor, că bunăvoința guvernului se îndreaptă spre el? (Mișcare) Aceasta n'o crede nici însuși d. ministru de interne (Contraziceri)...

Voiu să vorbesc acum ceva de politică, care ne întâmpină mereu din toate părțile cu acuzarea trădării de patrie și că suntem agitatori. Politică aceasta a urmăriți'o și fostul guvern Wekerle din 1895 și anii următori. Dovadă numeroasele procese de agitație, ce au fost întentate numai dela 1897 încoace, 188 procese cu pedepse laolaltă de 44 ani și amende de 49,500 coroane. Noi avem însă atâți trădători »netrebni« și lăr' de suflete, încât puteți arunca în fiecare zi în temniță câte unul și tot mai ramân. (Sgomot). Oricine trebuie să recunoască, că politica aceasta a forței a dat faliment.

Nu mai rămâne acum alta decât propunerea făcută de St. Apathy în »Erd. Hirl.« dela Cluj, executarea acelei idei, ca să pofțiți și puneți la cale o noapte a sfântului Bartolomeu. (Sgomot mare, contraziceri), ori să executați ideea colegilor dep. Markos, Hock. (Să trăiască): »streang lor! (Sgomot mare). Și acestea le propovăduiesc preoți catolici (Markos și Hock) în numele iubirii; acestea poate așa le-au învățat în seminare.

Markos: Sunt bune pentru făcători de rețe! (Sgomot)

A. Vaida: Aud, că Dv. aprobați. Și

deoarece mereu mă intrerup și ne ofer streangul, pe care l-au propus d-nii Markos, Hock, adică să ne spânzure, deoarece vedem, că D-voastră aprobați această politică și se poate, că On. Camera să se ocupe cât de curând cu vreo moțiune de urgență și să o primească, trebuie să vă povestesc o anecdotă istorică.

S'a întâmplat în România, că marele bărbat de stat Cogălniceanu discuta odată cu un Evreu, cu un agitator al Evreilor, un trădător de patrie cum s'ar numi aici, (ilaritate) și l'a întrebat pe el Evreul, cum ai de gând să rezolvi chestia ovreiască domnule? (Cogălniceanu era pe atunci ministru-president.) Cogălniceanu, care de altfel era om foarte liberal și pe care Evreii îl jubeau, zise în glumă: Foarte ușor: vom pune la cale o noapte de Bartolomeu, vă aruncăm pe toți în Dunăre, acolo aveți loc destul. La aceasta îi răspunse Evreul: D-le, eu cred că poți arunca într-o singură noapte jumătate ovreimea în Dunăre, rămâne însă cealaltă jumătate de sământă și e de ajuns o noapte ca să se pună la loc cei înecați în Dunăre. (Iaritate.)

Așa veți păți d-voastră și cu noi Românii. Ne este de ajuns o noapte ca să punem la loc ceace ne-ați luat prin spânzurare. (Iaritate.)

În ce privește faptul, că guvernul actual în frunte cu d-l ministru de interne e atât de încrezut, la aceasta se potrivește vorba Românului: »Apa trece, pietrele rămân«...

În ce privește însă poporul nostru, despre care d-l ministru de interne a zis că-l iubește, eu m'am dus și am întrebat ce zice Românul opincar, fratele meu, despre discursul d-lui ministru de interne, și acesta mi-a răspuns: Domnule, las să vorbească cât o vrea groful Andrássy, noi știm una și bună: »ținem minte«. Nu primesc proiectul. (Aprobări din partea naționalistilor.)

Proiectul de lege al recruților.

(Sedința camerei dela 5 Febr. a. c.)

Marti s'a început în cameră discuțiunea asupra proiectului de lege prezentat de ministru de honvezi privitor la stabilirea numărului recruților pe anul 1907 pentru armata comună, marină și honvezi. Imediat după raportor a luat cuvântul deputatul naționalist.

Dr. Ales. Valda, zicând că-și ține de datorie a desfășura înaintea camerei punctul de vedere al partidului naționalist cu privire la armată și cu deosebire în chestiunea limbii de regiment:

Am văzut cu uimire că în Ungaria numai două regimente au mai rămas cu limba lor veche de regiment neungurească. Este regimentul de Caransebeș mi-se pare, cu limba românească și regimentul slovac de Neutra. Întâiu nu am înțeles asta, dar pe urmă am priceput. Pitreich a știut să păcălească pe oameni și la dreapta și la stânga. El a pitreichuit limbile noastre de regiment (răsete). În Ungaria sunt 6 comănduri de corp de armată (Korpskommando) cu următoarele raporturi naționale: Corpul al 4-lea de Budapesta are 9 regimente, între cari șase cu majoritate unguească trei cu majoritate nemaghiară. Corpul al 6-lea de Cașovia are 8 regimente, 4 în majoritate unguești și patru unguești, slovacești, românești și rutenești (Contestări). Corpul de armată din Timișoara are 8 regimente 3 în majoritate unguești, iar restul sârbești, românești, nemțești. Corpul de armată al 12-lea din Sibiu are 2 unguești, 6 neungurești, cele mai multe românești. Regimentul 82 de pildă de sigur este ungueșesc (Sgomot Voci: Dar al doilea?) Ce privește pe al doilea este lucru ciudat. Este cel de Brașov, unde românii și sașii sunt atât de numeroși. Și totuși unguirii să fie în majoritate?

Dintre 47 de regimente 14—17 sunt cu majorități unguești, și sunt cel puțin 30, unde feciorii neunguri fac majoritatea. În regimentele unguești firește, sunt tot așa minorități neungurești, ca în cele neungurești minorități unguești. Numai regimentul 81 dela Solnoc, 46 dela Seghedin și 38 dela Kecskemét sunt curate maghiare. Va să zică trei, cu totul (Sgomot).

Numai trei regimente sunt curate maghiare. Celelalte nu. Și sunt 10 nemaghiare. Anume 6, 16, 29, 1, 43, 53, 61, 78,

79 și 96. Observ că ar fi și mai multe nemaghiare, dacă ovreii n'ar fi socotiți între ungi. (Strigăte: Dar trebuie! Sunt ungiuri!) Dar eu nu mai vreau să discut asta. Doar vi-i lășăm bucuros D-voastră. Ci e vorba... (Sgomot).

Arată starea unguirilor la husari; la vânători și artilerie dominează însă nemaghiarii, românii, nemții și slavii. Dintre oficeri 17.27% știu bine, 16.21% potrivit unguește. Chiar dintre cei născuți în Ungaria, numai 61.26% știu unguește bine, 19.55% știu cât cere strict regulamentul.

Roagă pe ministru să se îngrijească să fie judecători (auditori) militari destui, cari să știe limba naționalităților. Nu merge cu tălmăciu, căci la război nu trimiteți pe tălmăci, ci pe fi noștri (ilaritate). Dacă se face politică și în armata, o să ajungem să nu fie nici armată comună, nici maghiară, ci o să putem multumi lui Pitreich că o să avem o instituție armată hermafrodită, care când va trebui să intre în luptă, nu o să fie la înălțimea cerințelor și a misiunii sale, căci va fi compusă din nemulțumiți. Oficerii, să mă credeți, sunt toți nemulțumiți, pentru că în loc să fie instruiți în limba lor, îi chinuște cu limbi străine.

Acuză pe Pitreich, că a dus în armată chestia națională, ceea ce mai curând ori mai târziu va destrăma armata. Dacă Főjérváry ori Kristóffy ar fi fost vrednici de a fi dați în judecată, apoi Pitreich d'o sută de ori e mai vinovat. Dacă vreți să avem o armată, care în timp de primejdie să aperse monarchia, apoi lăsați ca ostașii să fie instruiți în limba lor maternă și nu duceți nemulțumirea națională și în armată.

Nu ne învinuiți într-una că de ce suntem împărătești, de ce suntem amici ai armatei nemțești. Iubim armata împărătească pentru că ea nici față de noi n'a făcut deosebire de naționalitate, ci a fost obiectivă.

Vorbitorul prezentează un proiect de rezoluțiune, deși știe înainte că majoritatea nu-l va sprijini.

Cetește următorul proiect de rezoluțiune:

»Să fie îndrumată administrația de războiu ca

1. Regimentele să se organizeze astfel, ca soldații după puțină să aparțină unei naționalități, atât la armata comună cât și la honvezime.

2. Limba de regiment este limba pe care o vorbește majoritatea soldaților.

3. Ca limbă de instrucțiune se vor folosi toate limbile vorbite de cel puțin 20% a soldaților.

4. La toate școalele militare de pe teritoriul diferitelor corpuri de armată, în sensul punctului 1 al acestui proiect, să se propue intensiv limbile de regiment, ca oficerii, cari vor ieși din acestea să fie în stare a instrui pe soldați în limba lor.

5. La judecătoriile militare să se aplice astfel de auditori, cari înțeleg limba regimentului și nu trebuie să se înțeleagă prin interpret.

6. Elevii militari să se primească în toate școalele militare în proporția naționalităților de pe teritoriul regimentului.

7. Tot așa la locurile fundamentale să se observe aceiași proporție.

8. Religia să se propue în toate școlile militare în limba maternă.

D-lor! Dacă d-l ministru de războiu va primi principiile acestea și dacă în cadrele unei astfel de armate veți cere dela noi bani și recruți, atunci ori-ce contingent de recruți ne veți cere vom vota, dar unei armate »pitreichuite« nu-i votăm nici un ban. (Aprobări pe băncile naționalităților.)

După ce răspunde ministru de honvezi Jekelfalussy, dieta respinge proiectul de rezoluțiune al d-lui Vajda.

Recunoștința Moților. Se știe că într-una din sesiunile dietei ungare, deputatul Dr. Stefan C. Pop și-a ridicat glasul, desvâind fără cruțare multele persecuțiuni și neajunsuri, pe cari le-au suferit și le sufer Românii din Munții-Apuseni din partea administrației. Drept mulțumită pentru interesul dovedit față de Moți, adunarea generală a comunității de avere a erezilor

foștilor urbarialisti din Certege a trimis d-lui Dr. Stefan C. Pop următoarea adresă de mulțumire:

»Adunarea generală a Comunității de avere a erezilor foștilor urbarialisti din Certege, luând la cunoștință, că d-ta în ședința dietei țării, ținută în 6 Decembrie 1906, ai binevoit să-ți ridici glasul în favorul mult năpăstuiților și lipsiților erezii ai foștilor urbarialisti din Munții-Apuseni a părților transilvănene a țării, vine a-ți exprima cea mai sinceră mulțumită și recunștință, dorindu-ți din inimă viață îndelungată, ca și în viitor să-ți poți ridica glasul pentru cei slabi și năpăstuiți și să poți aduce la cunoștința cărmuitorilor țării năcazurile și greutățile cu cari erezii foștilor urbarialisti au să lupte în această iubită și frumoasă țară.

Din adunarea generală a comunității de avere a erezilor foștilor urbarialisti din Certege, ținută în 3 Februarie 1907. *Constantin Colțușel*, președintele comunității de avere. *Iosif Arieșan*, notarul comunității de avere

Congresul nostru.

VI.

— Urmare. —

Trecând peste *comput*, dând mai multă atențiune *geometriei* ne oprim la *studiile istorice*.

Din acestea vom lua întâi *geografia*. Această deși stă în mare legătură cu istoria, totuși trebuie să o tractăm separat. Din lipsa mapelor și acest obiect e în mare parte neglijat. De multe ori omul dela comitatul în care aparține, nu să poate estinde mai departe. Cunosc cazuri reale. De aceea cunoștințele geografice la țărănul nostru sunt foarte răstrânse. Dacă nu e o fire care să călătorească, să facă întreprinderi, sau dacă n'a fost militar, în nimic nu să poate orienta. Nimic nu-ți va ști povesti despre modul de traiu din alte ținuturi, despre localități mai însemnate, cu trecut istoric. Cu totul neglijată în samă e *geografia fizică, astronomia și geologia*, — prin care s'ar putea mult ajuta la combaterea superstițiilor.

Cu atât mai nemulțumiți trebuie să fim cu *istoria*. Ea care e chemată să formeze caracterele, ea care trebuie să facă cunoscut poporului nostru obârșia și trecutului său atât de întunecat; ea care trebuie să arete că deși am fost tractați în modul cel mai neomenesc; deși ajunsesem să ne perdem conștiința de oameni, totuși am ajuns să recunoască lumea că și noi avem însușirile de popor autohton. Probele de foc prin cari am trecut sunt dovezi destul de eclatante. Ea care trebuie să ne soată în relief suferințele noastre și bărbații cari și-au jertfit viața pentru noi neamul românesc e *formal neglijată*. Ea care trebuie să ne arete invențiunile și descoperirile, cari au străformat lumea e redusă la niște simple biografii — „a bărbaților mai distinși din istoria Ungariei“.

Aceasta neglijență nu este a să atributei numai nouă ori manualului — fără planului de învățământ. Iată ce cetim la acel loc. — „În urmă să propune istoria sistematică a regatului Ungariei în legătură cu istoria popoarelor, cari au fost și mai trăesc în atingere cu patria noastră, aruncând câte o privire și la faptele națiunilor, cari au avut rola principală în istoria universală“. — (p. 17—18). Iată dar un text, care deși să referește la cel mai cardinal obiect, atât e de paradoxal încât nici cel mai mare diplomatic nu la-r fi putat făuri. Nu ne spuue nici cari ar fi bărbații mai distinși cu a căror biografii ar merita să ne perdem vremea, nu aminteste nici cari sunt popoarele cari au trăit în atingere cu patria noastră și nu ne însăriră nici faptele națiunilor, cari au purtat rola principală în istoria universală

Tot rămâne la placul nostru. Și oare ce facem noi? Luăm un manual în mână, începem cu nițal daco-românism, trecem apoi la sf. Ștefan și nu ne oprim — dacă ne ajută vremea — până la actualul rege. Nu ținem cont, că în aceea ce am tractat fostau vorbă de popoarele, cari au trăit și trăesc în atingere cu patria noastră, nici că oare amintim națiunile ce-au avut rolul principal în istoria lumii. Cu atât mai vartos să fie vorbă de noi neamul românesc, pentru care e chemată istoria. De bună samă că în modul acesta nu vom cunoaște persoanele, cari au lucrat când-va pentru națiune, biserică și stat. Nu să vor nobilita nici simțămintele, nu să va întări nici voința și nu să va forma nici caracterele școlariilor — precum dorește și planul de învățământ la cuvintele introductive la acest obiect. — Modul ei de propunere așa precum să practică azi stârnește în sufletul copilului tocmai atâta interes cât ar stârni în inima mea noutatea vecinei că astă-noapte ia fâtat mâța 2 pisioi, precum foarte corect obsearvă pedagogul *Herbet Spencer*.

Și oare după aceste constatări ce-ar fi de făcut? Oare în cadrul legilor existente, putea-vom noi să ne estindem mai tare în acest obiect? Da ne vom putea. După ce am tractat temeinic partea introductivă cu ocuparea Daciei, după-ce ne-am convins de caracterul Dacilor, Romanilor și a persoanelor ce ia cărmuit în aceiași vreme, vom trece la Sf. Ștefan, ca întemeietorul creștinizmului la Unguri. În legătură cu acesta vom tracta jobăgia, fiind-că de sub el și-a luat naștere. Pond însemnat vom pune pe prima manifestare a jobagilor dela 1514 sub *Dozza*, a doua pe vremea lui Iosif II, sub *Horea, Cloșca și Crișan* și a treia la 1848 sub Iancu și soții. — În legătură cu isprăvurile lui Andreiu al II-lea vom putea tracta înființarea principatelor române, aruncând o privire fugitivă până în zilele noastre. Vom propune pe larg epoca *Huniadeștilor*, unde putea descrie forfecarea lui Mateiu dela Baia-mare, dată de cel mai mare erou român fost când-va și numit *Ștefan cel mare*. Tot așa putem pune în legătură vitejia lui Mihaiu Viteazu. — Apropiindu-ne de anul 1698—1700 *Unirea* Românilor cu biserică Romei și urmările — bune rele — ce le-a avut aceasta *Unire*.

Toate acestea și altele asemenea nici decât nu să esclud din nici un manual, din cele cari folosim. Adevărat că poate abea sunt amintite ori chiar lăstate afară. Aceasta însă nu însămnă ca și noi să purcedem asemenea manualului. Autorul, care la întocmit a făcut-o din anumite conșiderațiuni ce trebuie să aibă în vedere pentru cenzura statului. — Noi le putem pune în legătură cu evenimentele cu cari în adevăr a stat în oare-care nex. Prin aceasta nimic nu am păcătuțit contra legii, nici contra planului, fără ne-am făcut datoria de Români. — Învățământul istoriei va avea altă înfuriță asupra poporului, îi va stârni curiozitatea de-a ști tot mai mult și atunci cu alt succes vom putea folosi broșurile istorice din diferite biblioteci de popularizare.

Trecând peste *constituțiunea patriei*, ne oprim la *științele naturale*. Din acestea vom lua întâi *istoria naturală*. Aceasta indirect să propune în desp. I. II. III. IV. prin învățământul intuitiv. Ca studiu de sine stătător, oară abia în desp. V și VI. În ea sunt combinate: *zoologia, botanica și mineralogia*. Ceva specificări nu găsim nici la acest obiect. Dacă deschidem planul de învățământ la pag. 19 cetim următoarele: — „Drept aceea alege — inv. — din fie-care regn, obiecte de acele caracteristici, a căror însușiri mai viu înfățișează caracterul grupelor întregi și în ju

Cel mai numeroși profesori și medici îl prescriu din

Sirolin

delațurază: tusa, flagma și durerea de noapte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vă feriti de imitație. de aceea să se cêră: *Pachetarea originală „Roche“*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basci Helvetia (Schweitz).

„Roche“

Se capătă cu prescriere medicală în farmacia, **Stiela 4 cor.**

rul acestora grupează cele de câte o categorie, făcând atenți pe școlari la condițiile dezvoltării animalelor și ale plantelor, și la foloasele animalelor în economia de casă și de câmp ori pentru industrie și comerț. — Cred, că în acest amalgam, nu va fi tocmai ușor, ca învățătorul să se știe orienta. Adugeți apoi că manual nu avem, iar tabelele în cele mai multe locuri ne lipsesc. Natural dar că pe lângă cea mai mare ambiție omul nu poate face nimic.

După ce planul de învățământ prescrie materialul din acest obiect în disordinea proverbială de mai sus adaugă: — „**în urmă — inv. — propune elemente din anatomia corpului omenesc și regulile principale de igienă.**” — După vorba — „**igienă**” — face notă și zice că elevii să facă colecții sub conducerea învățătorului.

(Va urma)

Alegerea dela Bocșa. De azi într-o săptămână, Joi în 14 Februarie, se va face alegerea de deputat dietal în cercul Bocșei. Candidatul partidului național român, d-l Dr. Valeriu Branicea a plecat deja în cerc ca să-și țină vorbirea de program. Sâmbătă a fost în Bocșa-română, Duminică în comunele Lupac, Clocotici și Vodnic, Luni în Terova, Călnic și Moniom, Marți în Biniș, Doclin, Surduc și Fizeș, eri, Mercuri, în Jidovin, Rafna, Barboș și Valeapei, iar astăzi își ține vorbirea de program în comunele Vermeș, Izgar și Ierșig. Măne d-l Dr. Branicea va vizita comunele Duleu, Valemare și Dezești, iar Sâmbătă se va ținea o mare întrunire populară în Bocșa-montană, unde se vor aduna pe lângă numeroși alegători toți fruntașii din cerc și mai mulți dintre deputații naționaliști. În turneul său electoral d-l Dr. Branicea a fost însoțit de deputații C. Brediceanu, Dr. St. Petrovici și alți fruntași din Lugoș și a fost primit pretutindeni cu cea mai mare însuflețire și bucurie. Deși în fie-care comună sunt concentrați 50—100 gendarmi și deși gendarmii nu permit alegătorilor să se întrunească mai mulți într'un loc, — nu s'a întâmpnat până când scriem aceste rânduri nici o vărsare de sânge, așa încât și gendarmii se miră că de ce i-au trimis la fața locului. Pe lângă gendarmi au mai tăbărât prin comunele cercului și inspectorul reg. școlar și directorul finanțelor, ca să »viziteze« — vezi Doamne — școlile și antistilele comunale.

Mare »dragoste« i-a cuprins deodată pe stăpânii zilei față de frații noștri din Bocșa. Li doare rău căci văd că din zi ce merge candidatul lor, jidanul Weiss, perde din teren și că se va alege din nou cu o trântă sdrăvănă. Din cauza aceasta fac fel de fel de încercări și ispitiri, cari însă nu mai prind, căci alegătorii români din cercul Bocșei sunt oameni deștepti, cumiști și la locul lor și în ziua alegerii se vor strânge cu însuflețire în jurul candidatului naționalist Dr. V. Branicea.

La optsprezece luni închisoare de stat și 1500 cor pedeapsă în bani a fost osândit alaltăeri de către curtea cu jurați din Cluj d-l Vasile E. Moldovan, fostul redactor al revistei lunare »Orizontul«, ce începuse se apăra anul trecut în Cluj. D-l Moldovan scrisese adică în revista sa 3 articole, în care a vorbit despre marea noastră erou național Avram Iancu, și a scris despre alegerea dietale trecute, cu ocaziunea că-roră s'au săvârșit numeroase abuzuri. În articolii aceștia procurorul a găsit »agitatie« contra Ungurilor, iar Curtea cu jurați l'a osândit pe d-l Moldovan la pedeapsa mai sus amintită. Pertractarea a fost foarte agitată, deoarece d-l Moldovan voinde să se apere, a făcut o critică aspră guvernului, coaliției și fostului ministru de justiție Polonyi. Președintele l'a întrerupt și l'a îndrumat în mai multe rânduri la ordine, iar în sfârșit i-a detras cuvântul, astfel încât nu s'a mai putut apăra. Contra sentinței d-l Moldovan a anunțat recurs de nulitate.

Vocea unui dascăl renegat în „Nep-tanitik Lapja”. Ni s'a atras atențiunea asupra unui articol publicat în „Nep-tanitik Lapja” nr. 3 din 1907, și subscris de învățătorul-dirigent dela școala de stat maghiară din Băiești Prekup Lászlo. Din cuprinsul articolului se vede că scriitorul lui e Român de naștere, dar cum se mai vede din acel cuprins, acesta e un Român nenorocit, care își reneagă neamul și-l bat-

jocurește pentru a se linguși înaintea superiorilor și stăpânilor săi maghiari.

Acest Prekup scrie lucruri îngrozitoare despre educațiunea, ce se dă școlărilor în institutele române de la noi. Merge până a afirma, că preoțimea și dascălimea noastră ar lăți din altarele și de pe amvoanele bisericilor și de pe băncile școalelor ura contra Maghiarilor. Nici cel mai incarnat dușman al Românilor n'ar putea născoci minciuni mai răutăcioase.

Firește că renegatul Prekup e lăudat de șoviniiști incarnați de la „Erdelyi Hirlap” pentru articolul său, care, zic ei, justifică munca și acțiunea lor în chestiunea naționalităților.

Cine e Prekup Lászlo? Ce fel de om e dascălul, pe care cei dela foaia șovinistă din Cluj iliau ca chi-zaș, care să stea bun pentru ceea-ce scrie și lucră ei?

Vom ști în curând cine e acest nenorocit dascăl, căci am cerut informațiuni despre el, și, primindu-le, le vom da în vileag, ca să afle Românii, dar să afle și Maghiarii, cine e Prekup Lászlo din Băiești.

Un discurs al împăratului Wilhelm. Marți seara s'au sfârșit în întreaga Germanie alegerile de balotajiu pentru »Reichstagul« german în favorul guvernului. Socialiștii au pierdut din 79 mandate câte au avut în sesiunea trecută, 36. Marți noaptea, după ce s'a aflat rezultatul alegerilor, un public imens a făcut o călduroasă manifestație de ovațiuni în fața palatului imperial. Împăratul Wilhelm și împărăteasa au apărut în balcon mulțumind publicului. Împăratul Wilhelm a pronunțat apoi următorul scurt discurs către popor:

„Mulțumesc pentru ovațiunile pe cari mi le faceți. Văd că recunoașteți și cunoașteți cu toții obligațiunile pe cari le aveți către patrie. Ar fi de dorit ca tot poporul, din toate clasele și de orice confesiune, să fie unit în dragostea către țară.”

Poporul a strigat de trei ori: ura, și apoi s'a retras îndreptându-se către locuința cancelarului Bülow. Împăratul și împărăteasa au rămas pe balcon, până ce mulțimea s'a retras. Publicul a făcut entuziaste ovațiuni prințului Bülow, care a apărut pe balcon mulțumind.

ȘTIRILE ZILEI.

- 25 Ianuarie v.

Un monument poetului Alexandri în București. Se știe că un comitet având în frunte pe d. I. Kalinderu, președintele Academiei, a luat inițiativa ridicării în București a unei statui nemuritorului poet V. Alexandri. Pentru ridicarea acestui monument, care va costa cel puțin 150.000 lei, s'au strâns aproape 90.000 lei. *M. S. Regele Carol a subscribit suma de 20.000 lei, iar Academia română 5000.* E probabil că statuia va fi așezată în piața Teatrului. Un concurs se va deschide între sculptorii români pentru ridicarea monumentului.

În onoarea Vienei și a primarului Dr. Lueger consiliul comunal din București a hotărât în ședința sa de alaltăeri, ca strada Vămei din București să fie numită de-acum înainte *strada Vienei*, iar strada Clementei *strada Carol-Lueger*.

Un strănepot al Maj. Sale Monarchului. Prințesa Elisabeta Windischgrätz a dat naștere alaltăeri unui băiat sănătos.

Păpușile Reuniunii rom. agricole si-biene. Bravele românce din Apoldul român, din prilejul primei noastre expediții de copii, au costumat o păpușă, ce reprezintă o frumoasă nevastă în portul vechiu apolzenesc, pe care îl purtau nevestele de acolo timp de un an dela ziua cununie. Imbrăcăminte s'a confecționat prin d-nele Susana Orăștean n. Greavu, preoteasă, Maria Topărcian n. Dragomir, notărășită, Anna Preda n. Orăștean și Ana Fărcaș n. Popa, ambele soții de învățători, și Maria Beu n. Luga. Păpușa ni-s'a predat drept »Dar de Crăciun«. Pentru acest dar generos și costisător exprimăm d-nelor amintite cea mai sinceră mulțămire și recunoștință. Cu această păpușă colecțiunea interesantă a păpușilor noastre a ajuns la 18. Ele reprezintă portul din Avrig, Borgo-Prund, Certegea, Gurăului, Hunedoara, Lăslăul român, Marpod, Merceurea, Reșinari, Rucăr, Săsciori, Sebeșul săsesc, Săliște, Sibiu, Sighișoara, Toplița rom., Vaida-Recea și Apoldul român. Avem speranță, că se vor afla și alți generoși cari vor îmbogăți colecțiunea noastră de păpuși, menită să conserve

și răspândiască portul original al țăranilor noastre de pretutindena. Sibiu, 29 Ian. 1907. Comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. *Pantaleon Lucașca*, preșident. *Vic. Tordășianu*, secretar.

Sesiunea generală a Academiei române se va deschide la 22 Martie v. În această sesiune se vor acorda premiile pentru operele cari vor fi prezintate la concurs.

† **Dr. Florea Theodorescu.** În București a încetat alaltăeri din viață medicul Florea Theodorescu, senator, efor al spitalelor civile și comandor al mai multor ordine. Doctorul Florea Theodorescu moare la vârsta de 64 ani. El a îmbogățit cu lucrări de mare valoare, a căror faimă a trecut hotarele, bibliografia medicală română. Dintre cele mai importante: »Memoriu asupra abscesului ficatului« (o operă din tinerețe, 1870); »Studii generale asupra pneumoniei« (1878); »Sifilisul pulmonar«; »Kystele Hydrotice pulmonare« (1895) etc.etc.

Hirotonire. I. P. S. metropolitul Ioan Mețianu a hirotonit în 5 Februarie n. pe diaconul, oficial consistorial, Ioan Baptist Boiu, întru presbiter.

Concert. Eri seara a avut loc în sala dela »Gewerbeverein« concertul cântăreței bucureștene, d-șoara A. *Umling*. Din cauza lipsei de spațiu vom publica o recenziune în numărul de mâne.

Fostul ministru de războiu de Pitreich a fost trecut la propria cerere în pensiu.

Zăpadă fără sfârșit. Din toate părțile vin știri despre ninsoși neîntrerupte. În capitala Germaniei, Berlin, a nins alaltăeri din nou. Casele și străzile au fost acoperite cu păături groase de zăpadă. Orașul cheltuește zi de zi 50,000 mărci pentru curățirea zăpezii.

Teribilă catastrofă în jud. Muscel. Din Târgoviște se anunță, că Marți, pe când 15 lucrători dela fabrica d-lui Romulus Ionescu, se întorceau spre casă, în comuna Puchen (Muscel), pe șoseaua dintre munți numită Valea Sitei, a căzut peste ei o teribilă lavină de zăpadă, omorându-i pe toți. Iată numele victimelor: Ion Drăghici, Alexandru Drăghici, Gheorghe Drăghici, Vasile Preda, Gheorghe Preda, Stan Preda, Ion Vlad, Gheorghe Vlad, Pantelimon Dobrea, Nae Ogrezeanu, Toma Gh. Minciuță, Dinică Tișaniță, Petre Părăscu, Petre Apostol. Toți sunt din comuna Puchen și veneau din pădure dela tăiat lemne.

Alți 16 lucrători dela aceeași fabrică, pe când dormiau în apropiere de muntele Mităreca, au fost acoperiți de o lavină, care desfăcându-se de munte a intrat în coliba lor prin deschizătura de un metru dela acoperiș. Toți au fost acoperiți de zăpadă. N'a putut fi scos decât unul singur mort și el. Numele lui este Neculai Elena. Numele celorlalte victime nu se cunoaște încă. Prefectura locală a fost înștiințată de această mare catastrofă. Până acum victimele au rămas tot pe locul dezastrului acoperite de zăpadă, deoarece nimeni nu se poate apropia pe acolo, zăpada fiind de o înălțime de peste patru metri.

Palatul Sturdza din București a fost cumpărat, după cum se anunță, de către ministerul român de externe.

O turmă de 800 oi îngropată sub zăpadă. Pe moșia d-lui Negroponte, teritoriul comunei Umbrărești (județul Tecuciu), o turmă cam de vre-o 1200 de oi, cu 2 măgari, a brețcanului Fenik, din Transilvania, fiind apucată de viscol pe câmp, a fost lăsată de ciobani în părăsire. Turma răleată, o parte a apucat în sat — parte care a scăpat — iar restul de vre-o 800, împreună cu măgarii adăpostindu-se sub un mal, a fost acoperită de zăpadă. În timpul din urmă aflându-se de urma lor, s'au făcut săpături de unde au fost scoase moarte, iar un număr de vre-o 100 din ele, spre marea uimire a tuturor celor prezenți, s'au găsit și scos încă vii de sub zăpadă. Ciobanii adăpostindu-se la un canton au avut și ei de suferit, degerându-le fața la amândoi.

În abatoriu din Brașov s'au tăiat în Ianuarie a. c. următoarele vite: 184 boi, 3 tauri, 24 vaci, 20 bivolițe, 87 juncani și juninci, 1257 râmători, 213 viței, 45 oi și 395 miei; în stare tăiate au intrat la abatoriu 2 vaci, 1808 râmători, 48 miei. În total 4086 capete animale de casă au fost tăiate pentru consumațiunea orașului Brașov. Afară de acestea s'au mai importat din prejur 24471 kg. carne de porc. Dela consumație au fost oprite: 9 râmători și 40 oi. Sub titlul de controlă s'au încasat 2052 cor. 71 fileri, pentru tăiat 2544 cor. 60 fileri, pentru dare de consum 14.439 cor. 95 fileri, pentru cântărit și alte competențe 93 cor. 38 fileri, în total 19.130 cor. 64 fileri.

Mulțămire publică. Aducem sincere mulțămire și pe această cale Societății Române de ajutor »Invierea«, și îndeosebi președintelui Paul Chiruța, pentru frățesca primire, care a făcut-o reprezentanților Societăților veniți din mari depărtări spre a lua parte la Convenția »Uniunii Soc. Române de ajutorare din America«, ținută în 25 și 26 Nov. în Martin's Ferry Ohio. *Președintele „Uniunii”.*

În cancelaria avocatului Dr. Eugen Bran în Teaca (Teke) află imediat aplicare un candidat de avocat.

Pe proprietarii de vilii va interesa cu deosebire, că plantația Millenium în *Nagyösz*, comitatul Torontal, și acum ca în toți anii dispune de viță de calitate cea mai bună, sorturi fine, nedegerate, și livrează cu prețuri ieftine. Catalog compus artistic în limba română la cerere se trimite franco și gratis.

Promisiuni ademenitoare seduc de multeori de a cumpăra ceva nefolositor. La cumpărare este bine a fi precaut. Când medicul recomandă, a cumpăra untură de pește, atunci să se cumpere numai untura de pește alui Zoltan, care este fără miros sau gust rău, și copiii o iau bucurosi. Prețul unei sticle 2 coroane în farmacia.

Din Cincul-mare!

Comuna Cincul-mare e locuită în majoritate de Sași, cam vr'o 400 familii, Români vr'o 250 familii, țigani vr'o 80 familii. — Românii și țiganii sunt în 2 confesiuni și fie-care confesiune își are biserica și școala sa. — Confesiunea gr. ort. e în majoritate covârșitoare, numărând cam 230 familii înțelegând și țiganii, cari partea cea mai mare se țin de biserica gr. ort. În general zis, comuna Cincul-mare e bine situată, deși locuitorii aproape toți s'au ocupat cu economia de câmp și de vite — cu excepția câtorva Sași cari s'au ocupă și cu măestria, — deoarece hotarul cuprinde un teritor foarte mare față de numărul locuitorilor. — Românii, cari partea cea mai mare sunt veniți din alte comune și așezați sau prin căsătorie, sau pe altă cale, nu se pot numi moșieri mari, dar cu toate acestea prin diligență au ajuns la stare materială mai bună, favorizându-i împrejurarea, că Sașii neputându-se măsura cu ei în diligență, sunt siliți a le pune la dispoziție pământ de lucru în parte sau în arândă sub condițiuni foarte favorabile.

E mirare deci ca un popor, care trăește în niște împrejurări atât de favorabile să fie taxat din partea conlocuitorilor străini de incult și nedisciplinat, ba încă aceste aserțiuni să fie recunoscute și din partea alor săi și arătate și prin fapte. — Cui i-se poate atribui însă cauza? Poporului?

Noi credem, ba îndrăznim să afirmăm că nu poporul e vinovat, ci conducătorii, cari sau nu sunt în stare, sau nu voesc a face nimic pentru popor spre al spăla de rugina slugărniceii, egoizmului și materialismului.

Că să arată din când în când, câte un corb alb cu dor de a face ceva lucru bun, prin ce să deschidă calea spre progres, sunt numai întâmplări rari, căci cât de idealist și însuflețit să fie cineva, în curând să descurajează văzându-se nu numai neprijinit, dar din contră huiduit și silit, — sau să se acomodeze împrejurărilor, — sau să se izoleze cu totul de contrari.

O întâmplare a fost **înființarea reuniunii de înmormântare**, care la îndemnul câtorva tineri, cari au petrecut o parte din tinerețe prin România și însuflețiti de faptele altora, au voit să facă și între ai lor un lucru bun, dar care azi după al treilea an de existență abia să mai susține din lipsa de membrii.

Un alt moment de însuflețire a fost în vara anului trecut, când câțiva doritori de progres au pus bază înființării unei **Societăți de lectură** împreună cu formarea unei biblioteci populare, care până azi nu și-a început activitatea, parte că statutele încă n'au sosit provăzute cu aprobarea, parte că nimenea din cei chemați a o sprijini, nu urgează începerea activității. — Despre aceea că există și un institut de credit sub numele „*Armonia*“, care să bucură de viitor în butul tuturor uneltirilor contrare, nici nu s'a putut aminti ca laudă a Cincul-mare, deoarece acest institut s'a înființat cu concursul străinilor, iar din Cinc s'au aflat numai foarte puțini scrijitorii și mai mulți contrari, deși ar fi putut fi alcătuit numai din acționari din Cinc. — Însă ce pot să aștepti dela popor, când preotul gr. ort., care materialmente e foarte bine situat, a sfătuit pe cei ce ar fi dorit a lua parte, ca să nu-și

credințeze banii unor astfel de persoane, în care dânsul nu are nici o încredere.

El drept că după un an de activitate institutul s'a văzut silit să mări capitalul social prin o nouă emisiune de acții, la care chiar și cei mai mari contrari sau imbulziți a se face acționari, fără de a ști încă cu ce gând, — ori că s'au convins în onestitatea, celor încredințați cu conducerea, ori că voiesc a fi și aici un *cuius loci* *Peplera*. Acestea toate ni le va descoperi viitorul, — care ni se arată cam posomorât.

Credeau mulți oameni de bine, ca prin *alegere* *capelanului*, să vor aduce treburile în ogașia cea adevărată, dar după cum s'a făcut alegerea, e puțină speranță de îndreptare, deoarece a învins partida, care nu s'a poate lăuda cu nimic.

Nu voim să amintim de persoana aleasă, care poate ar fi în stare a aduce unele reforme de îmbunătățire, dar fiindcă e încunjurat numai de dușmanii progresului, cari de pe acum se laudă că vor sfărma pe toți cei ce nu sunt cu ei, fi va fi imposibil a desprețui pe cei ce cu forța iau ajutor de a reuși alegerea, — deși ceilalți 2 candidați erau mai bine calificăți și și mai competenți la acest oficiu.

Preotul Mihai, care și ocupa acest oficiu din anul 1895, puțin s'a bucurat de el, fiind cuprins de un morb de piept, care de aproape 3 ani atât l'a slăbit, încât parochia e administrată de preoți din comunele vecine. Simțindu-și neputința, a cerut dela V. Conzistor în conțelegere cu comitetul parochial permisiunea de ași alege capelan, care cerere s'a rezolvat, dar nu pe voia preotului de ași lua capelan ad personam, ci să fie ales cu drept de succesiune.

Indată după rezultatul acesta, s'a prezentat în comună tânărul George Coanta, născut în comuna Comăna inf., care funcționa ca inv. în Bărghiș și s'a alipit de partida preotului. Că în popor s'a svonit și aceea, că preotul ar fi făcut legătură strânsă cu respectivul tânăr, nu putem afirma, fără o credem de posibil, după ce a stăruit cu atâta silă, că numai și numai acela să fie ales și după ce s'a folosit timp de aproape 5 luni de toate mijloacele permise și nepermise pentru ajungerea scopului său.

La acest oficiu au mai competat și Nicolau Șoneriu de origine din comună, dar născut în Brașov, unde tatăl său funcționa ca inv., precum și Aurel Muntean din Merghiadeal, ambii cu calificăție f. bună, cu purtare esemplară, cu trecut nepătat și provăzuți și cu însușirile, de cari ar fi fost lipsă capelanului din Cinc, adevărat posedau limbile maghiară și germană, cari sunt indispensabile unui ales al poporului, care trebuie să-l reprezinte în fața străinilor.

Durere însă, că deoarece acești doi nu sau putut măsura în puteri cu adevăratii celui dintâi, la alegere au fost minorizați, ba Aurel Muntean, n'a primit nici un vot, ci din cele 196 voturi prezente a înțrunit George Coanta 120 voturi, Nicolau Șoneriu 75, iar unul care în chestia aceasta a jucat rolul cel mai mășșav n'a votat, ca să nu se strice — cu cel ales.

El drept că partida rămasă în minoritate a protestat contra alegerii și din motivele aduse în protest e speranță că alegerea nu va fi întărită. Pentru aceea ne punem toată încrederea în Veneratul Conzistor, care cu părintăscă dragoste și imparțial ne va rezolva cauza, căci n'am dori să fim siliți a da publicității motivele aduse în protest.

Doritorii de înaintare.

Dela frații din America.

Darea de samă anuală a „Uniunii societăților române de ajutorare din America“.

Homestead Pa Decembrie 1906.

Înainte de aceasta cu vreo câțiva ani s'a început emigrarea Românilor în America. Românii supuși lipsei în țeara lor mămă au început ași părăsi vetrele străbune, frați, părinți, rudeni și pe iubiții lor, emigrând în America (lumea nouă supranumită). La început Românii emigrați pe acest pământ străin erau supuși multor greutăți, din cauza înstrăinării, neavând preteni cari să le dea mână de ajutor la cas de neputință. Mai târziu au început a se grupa, consolida, formând societăți Românești de ajutorare. Aceste societăți al căror număr de prezent este 18 și sunt prin diferite orașe din Statele Unite din America, aduc mult bine mem-

brilor lor sprijinind cu mijloace materiale în casuri de boală și nenorocire.

Eară la cas când un membru moare, societatea unde a fost membru se îngrijește ași face o înmormântare cuvenită unui Creștin.

Observându-se în ele erori cari sunt contra binelui membrilor, (câteva) Societățile au hotărât a se ocupa mai serios cu starea lucrului, convocând o adunare pe ziua de 4 Iulie 1906 în Homestead Pa, în care s'a constituit așa numita „Uniunea societăților române din America“.

Conform hotărârii luate la 4 Iulie, Presidiul substituit a convocat o adunare (convenție) pe ziua de 25 Nov. 1906, care a decurs conform procesului verbal în modul următor:

La oarele 2 p. m. de față fiind comitetul și un mare număr dintre membrii Societății „*Invierea*“, din Martin's Ferry O., apoi d-nii: Nicolae Mitarcă, Vasile Vladuțiu, George Coman, Ioan Varga, Nicolae Barbul, Dumitru Spornic, Ioan Popoiu reprezentanți ai societății „*Vulturul*“ din Homestead Pa. Filimon Holom reprezentant al societății „*Transilvania*“ din Indiana Harbor Indiana având și plenipotenția din partea societății „*Bănățeană*“ din Philadelphia Pa — președintele N. Barbul declară convenția deschisă și prin o frumoasă vorbire face cunoscută însemnătatea zilei. Ca funcționari temporari au fost aleși N. Barbul președinte, și Ioan Popoiu secretari.

Secretarul citește raportul despre activitatea Uniunii până în prezent.

Luna August. Uniunea societăților Române din America s'a fondat la 10 August 1906, de societățile Române „*Invierea*“ din Martin's Ferry O și „*Vulturul*“ din Homestead Pa.

Societatea „*Invierea*“ a solvit suma de 16.05 dolari ca taxe de înscriere și lunare pentru 67 membri.

Societatea „*Vulturul*“ 12 dolari taxe de înscriere și lunare pentru 80 membri.

Luna Septembrie. Societatea „*Invierea*“ a solvit suma de 7.25 dol. taxe de înscriere pentru 13 membri noi și taxe lunare pentru 119 membri.

Soc. „*Vulturul*“ 4.30 dol. taxe de înscriere pentru 3 membri noi, și taxe lunare pentru 80 membri. Societatea „*Transilvania*“ a solvit suma de 7.50 dol. taxe de înscriere și lunare pentru 50 membri.

Luna Octombrie. Societatea „*Invierea*“ a solvit suma de 7.70 taxe de înscriere pentru 12 membri și taxe lunare pentru 130 membri.

Societatea „*Vulturul*“ 4.40 taxe de înscriere pentru 8 membri noi și taxe lunare pentru 72 membri. Societatea „*Transilvania*“ a solvit 2.90 taxe de înscriere pentru 3 membri noi și taxe lunare pentru 52 membri. Societatea „*Dacia Traiană*“ Newark O. și-a înscris membrii în Uniune 66 la număr, pentru care a solvit taxe de înscriere și lunare suma de 9.90. Sau făcut următoarele donațiuni la fondul Uniunii: Ioan Popoiu a donat 3.45, George Coman 1.95 dolari, Nicolae Mitarcă 80 centi Vasilie Vladuțiu 98 centi, Alexandru de Bacilă 5 doll., Filimon Holom 3 dol., Augustin Sisea 2, dol. Societatea „*Vulturul*“ 3.05 dolari. Venitele în total dau suma de 92.23 dolari.

Spese. Sau tipărit 500 bucăți certificate de bolnavi, pentru cari s'a plătit. 6.50, 500 bucăți bilete de transferare 4. Expedarea lor la Societăți 80 cent. 100 copii din „*Proces Verbal*“ 4.50, s'a spesat pentru corespondenții 3.05. S'au procurat: protocoale pentru „*Uniune*“, protocol pentru convenții 3.45, un registru al membrilor 1.95 dolari, protocol pentru cotisații — 80, protocol pentru încasări 2 dol. o cutie pentru păstrarea lor 98 cent.

Averea totală a Uniunii e de 73.38 dolari.

(Va urma.)

ULTIME STIRI.

Fiume. 7 Februarie. Eră noaptea pe la orele 2, s'a declarat un groaznic incendiu la marele elevator, proprietatea căilor ferate ungare. A fost distrusă complet toată clădirea. În elevator se găseau 300—400 vagoane cu grâu și săcară, multe vagoane cu zahăr, precum și o mare cantitate de alte mărfuri. Focul era atât de puternic, încât flăcările se vedeau pe o distanță enormă. Săcara arde și acum. Elevatorul a fost zidit acum 15 ani și a costat un milion și jumătate de florini. Pagubele se evaluează aproximativ la 3 milioane.

Karloviț. 7 Februarie. Patriarhul Brancovic a adresat congresului ecleslastic o scrisoare protestând cu energie contra acuzațiilor ce i-s'au adus și declarând că consideră deciziunile congresului ilegale.

Viena. 7 Februarie. Alegerile pentru camera vieneză se vor face la începutul lunii Maii. Intre socialdemocrații germani și cehi din Viena, a izbucnit un grav conflict.

Inflorătorul cutremur de pământ din Yamaica (America).

Nouă amănunte, 2.000 morți și răniți, 5 milioane dolari pagube numai în Kingston, capitala Yamaice.

Cleveland, Ohio, U. S. A. Ian. 1907

După cum se știe, în noaptea de 14 Ianuarie la ora 2, cutremurul a izbucnit în frumoasa insulă Jamaica de pe oceanul Pacific. Groaznicul cutremur, s'a repetat din nou în neumărate rânduri în 15—17 și 20 Ianuarie tot cu aceeași forță sismică supramajoră. Iată ce spun cei care au fost la fața locului, și care au fost aduși cu vapoarele societății de navigațiune Hamburg—American, pe pământul american al statelor Unite:

Cutremurul s'a ivit de odată la ora 2 noaptea în 14 Ianuarie și cât a durat, nime nu poate ști în acea mare și grozavă învălmășală, decât aparatele sismice din New-York și Washington. La ora 2 și 15 m. frumoasa capitală era o ruină. Locuitorii cei mai mulți, fiind surprinși în impuls somnului, au fost îngropați sub ruine, asemenea și cei de pe străzi. Imediat a izbucnit incendiul de prin toate enormele mormane de ruine. Causa a fost, că țevile de prin pământ, care sunt conducte de gas aerian pentru lumină, s'au frânt din cauza scormonirei pământului. Gasul venind în atingere cu focurile de prin stabilimente, s'a produs un groaznic incendiu, care ardea ca un Vulcan. Cu viața au scăpat numai aceia care în acest timp se aflau prin piețele publice, sau pe câmp.

Iată ce raportează Ambasadorul din Washington la Kingston președintelui Statelor-Unite T. Roosevelt:

„Sire! La ora 2 timpul central (în America timpul e măsurat în trei feluri: timpul din New-York, timpul după soare, și căile ferate. Acesta e central) mă întorceam dela club. În piața sf. Iosif trăsura mi se răsturna cu viziul, cail își frânseseră picioarele, câteva minute am fost nedumerit. După aceea văzând oiașe sau petrecut, în marele întunec, care s'a produs într-o secundă, mam ridicat pe trăsura, și priveam în jurul meu. Era un spectacol demn de văzut, dar fioros tot odată; cail mei, trăsura și viziul asvâriți la o distanță de 10 picioare. — era îngropat în pământ, asemenea trăsura cu roatele din dreapta, și tot asemenea calul din această parte, și picioarele celui din stânga.

Din feerica lumină, ce era în oraș, a rămas un groaznic întunec. În timpul cutremurului nu se auzeau de cât pocnituri, și dărâmturi înfundate, cum și surdul sunet al locului ce se scufunda, și se ridica în unele locuri.

Imediat după încetarea mișcării sismice (a cutremurului) s'a umplut văzduhul de țipete și chiote sfâșietoare, cerând ajutor. Dar cine era să vie în ajutor, când fiecare deabea putea să se scape pe sine și când nime nu putea găsi scăpare și liniște nicăiri. Tot atunci a năvălit și apa în valuri enorme prin văgăuni și prăpăștiile create într-o secundă de puternicele sguiduituri. Am stat pe trăsura mea, care era răsturnată, până la ora 7 a. m. Din ce se lumoa, spectacolul era mai teribil.

Sire! Cea ce mi s'a prezentat ochilor, era mai teribil ca catastrofa de la Sant Francisco. Groaza și temerea că cutremurul se va repeta nu mă lăsa să plec a da ajutor nenorociților, care se svârcoleau a se desgroa din ruinele și pământul cu care erau acoperiți. Oamenii, femeii și copiii, se vedeau îngropați, unii până la genunchi, alți până la brâu, alți mai mult.

Apoi animalele, care produceau un urlet infernal, tocmai ca în timpul nimicirii lumii. Acest urlet se amesteca cu al omenei nenorocite, care ridicându-se spre cer, părea a blestema chiar providența, care stătea nepăsătoare în fața acestei catastrofe. Petrite ar fi trebuit să se emoționeze la vederea mamelor, cari voiau a se salva cu copilașii la pept strănși de pământul și dărâmturile clădirilor.

Bărbați și femei goale, cu copii și singure, îndată ce eșiau din ruine alergau de spaima morții fără să știe unde, și cădeau din nou în alte prăpăstii. De notat mai e și gerul, care era teribil. Firele telegrafice și telefonice, împreună cu stâlpii erau îngropate, unii stâlpi erau îngropați cu vârful în jos, ear cu capul cel gros în sus deasupra pământului. În usuiele electrice s'au produs explozii, care au consumat prin foc vagoanele complectamente depe străzi și din depouri. Focul s'a transmis pe sârme în toate localurile, până unde ele nu au fost întrerupte. Cărămizile și bucățile de fer clocoteau printre victimele moarte și vii, din cauza curentului electric din ruine.

Dar, Sire, imi e imposibil să descriu cea ce s'a petrecut înaintea ochilor mei. Numai o ființă supra naturală sau un aparat electro-fono-stenografic, ar fi putut reproduce acele scene și vederi, dar o minte omenească nu. Se vor scrie mii de articole chiar și după zeci de ani, despre aceasta catastrofă, dar înțregul adevăr nici odată nu va fi cunoscut.

Milionari și săraci se luptau pentru a se salva. Aci nu mai era vorba de diferență de rang sau rușine din cauza corpurilor goale. Din cei scăpați, unii blestemau alți făceau rugăciuni. Linii ferate nu mai există.

— Acest raport este semnat de Gov. Swellen Ham, reprezentantul Statelor unite în Jamaica. Tot în acești termini a fost avizat și secretarul de stat din Washington de Admiralul Dawis care după amezai a luat măsuri de a transportat pe vapoare atât pe consul cât și pe cei câți a putut.

Tot după amezai a sosit o mică flotă, între care erau și câteva vapoare de poștă (toate acestea erau germane). Baccan comandantul vaporului de poștă german a fost primul care a adus vestea în New-York, ear de aci la Casa Albă. Mercuri d-ua Carnegie sa dus la locul sinistrului cu mai multe dame din înalta societate, pentru a distribui ajutoare la nenorociți. Pe insulă sau instalat stațiuni Cablegramice cu ajutorul vapoarelor.

Vă comunic aici ultima cablegramă, trimisă vice-președintelui din Washington, de vice consulul din Jamaica, care e publicată în officiosul „The United States press“:

Morți sau răniți dar toți perduți 2.000. Pagube în valoare maximă de 5 milioane dolari (25 milioane kor.) în Kingston. Nu se cunosc însă pagubele în provincie.

La timp vom da amănunte.

Acente Germany-Drăgușii.

Bibliografie.

D-l Ioan Genț protopop gr. cat. în Oradea mare a edat Tomul II din „*Cuvântări bisericești*“ de Massillon (Episcop de Clermont și membru al Academiei franceze) pe care l'a tradus din originalul francez. Volumul acesta prețios este tipărit pe hârtie fină, are 304 pagini și costă 3 cor. 40 bani. Cuprinsul e următorul: Prefață la tomul II. — Notițe despre Bossuet, Bourdaloue și Massillon. — Vorbirea lui Bossuet, Bourdaloue și Massillon: despre nepocăința finală. — Dumineca Vameșului și a Farizeului. — Despre respectul uman. — A treia zi de Paști: Despre încrederea cară. — Dumineca a patra după Paști. — Despre recăderea în păcat. — Dumineca a șaptea după Rusalii. Despre calumnie. — Dumineca a opta după Rusalii. Despre elemozină. — Dumineca 14 după Rusalii. Despre numărul mic al celor aleși — Dumineca 17 după Rusalii. Despre rugăciune. — Dumineca 19 după Rusalii Despre iertarea vătămarilor. — Dumineca 20 după Rusalii. Despre moarte. Dumineca 21 după Rusalii. Despre Cuvântul lui Dumnezeu. Dumineca 22 după Rusalii. Despre Avutul osândit. Dumineca 24 după Rusalii. Despre moartea păcătoșului și a dreptului. — Sărbătoarea schimbării la față a Domnului nostru Isus Christos. — Sărbătoarea nașterii Preacuratei Vergurei Maria. Despre pedecile ce le opune amoroarea proprie grației. — Sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Despre pacea ce a adus-o Isus oamenilor. — Despre dingitatea înaltă a statului prețesc. — Despre nepocăința finală de Bossuet. — Despre nepocăința finală de Bourdaloue.

Producțiuni și petreceri.

Petrecerea din Dârstele Brașovului. Mult stimate domnule Redactor! Permiteți-mi ca în coloanele prețuitei „Gazete” să binevoiti a redigia știrile următoare, să fac o dare de samă despre producțiunea declamatorie muzicală, care s'a săvârșit în comuna noastră Dârstele-Brașovului, în sara de Bobotează 6(19) Ianuarie a. e.

Pe la oarele 7 deja sala cea mare a berăriei „Czell” era tixită de poporeni de ai noștri, printre cari cu plăcere am constat, că și familiile germane și maghiare din loc au luat parte în număr considerabil. Și dacă din cauza zăpezii mari n'ar fi fost circulațiunea tramvaiului sistată, de bună-samă puteam vedea oaspeți bine primiți și din Săcele și din Brașov. La oarele 7½ cortina se ridică și să începe eșecutarea programului, care a fost următoarele:

1. „Sună buciumul de-alară” chor bărb. de Simionescu. 2. „La oglindă” de G. Coșbu, declamată de Valeria Bușu. 3. „Trecui valea”, chor mixt de I. Murășan. 4. „Căii țiganului” de T. Speranță, declamată de Dumitru Mău. 5. „Pic, pic, pic”, chor mixt de I. Vidu. 6. „Marinarul bețiv”, monolog de * * *. 7. „Hora”, chor mixt de G. Orgescu. 8. „Cinel-Cinel” teatru de V. Alexandri, în care rolurile s'au reprezentat în chipul următor: Boierul Sandu învățătorul D. Martin; Smaranda Sevastia Aldulea; Tincuța, Ana T. Moldovan; Florica, Maria C. Irimie; Graur, Ștefan Muscalu. Țărani și țărance îmbrăcați în costum național. 9. „Ioan Păpușarul”, canțoneta comică de V. Alexandri, reprezentată de Nicolae Bărsan.

Toate punctele din program au fost bine și cu multă pricepere eșecutate. În special corurile mixte sub conducerea dexteră a d-lui învățător G. Jordache, — care a dovedit, că să pricepe foarte bine în ale muzice — au succes peste toată așteptarea, încât la insistența publicului au trebuit bisate. Dirigerea și eșecutarea acestor două cântece a pus în uimire pe străinii cari erau de față, și cari știu apreația după merit cântările corale eșecutate de poporeni.

Onoare și stimă se cuvine unui astfel de învățător, care n'a pregetat, și cu drag a jertfit și timp și osteneală, — ba chiar și jertfe materiale în interesul bine priceput al cauzei. Publicul asistent l'a și răsplătit atât pe dânsul cât și pe bravii săi coriști și coriste cu furtunoase aplauze.

Declamațiunile încă au fost eșecutate dostul de bine. Piesa teatrală în care rolurile principale au fost reprezentate prin învățătorul Daniil Martin și poporeni Ștefan Muscalu și Mar. C. Irimie, a plăcut foarte mult și atât aceste persoane, cât și cele care au avut roluri mai secundare au dat dovadă, că deși diletanți de ocaziune, dar totuși sau achitat în mod vrednic de laudă de rolul ce l'a luat asupra-și. Abia au mai putut făceta aplauzele.

Mult haz a făcut apoi d-l Nicolae Bărsan, cu păpușile din canțoneta. Și dânsul a dovedit, că este tare dibaci în cele comice ca și în cele serioase. Am mai avut noi ocaziune a-l vedea ca diletant priceput și tot așa furtunoase aplauze a secerat acum ca și altă dată. După producțiune s'a încins o horă mândră și frumoasă — de l'a era drag s'o privești, în urmă căreia s'a înșiruit apoi celelalte jocuri între cari și „Călușerul” și astfel în deplină voie bună și încântați de cele văzute și auzite poporeni și-au petrecut cât se poate de bine până în zorile zilei următoare, ducând fie-care cu sine cele msi plăcute aduceri aminte.

Rezultatul material al producțiunei încă a fost foarte frumos. Din venitul brut de cor. 238-90 subtrăgându-se spesele cu cor. 158-90 a rezultat un venit curat de 80 coroane, care s'a prelat la casa biser. gr. or. din loc. În venitul brut arătat mai sus vin a se socoti și următoarele suprasolviri: d-nul Dumitru D. Voina și frații lei 10, par. Ioan Broșu 2 cor., d-na Otraban 1 cor., d-nul Kreutzer 1 cor., d-nul Zeidner 1 cor., cărora și pe această cale le exprim cea mai călduroasă mulțămită. Dârstele-Brașovului, în 16 Ianuarie 1907. Cu distinsă stimă **Ioan Broșu**, paroch gr. or.

Petrecerea studenților români din Brașov. Studenții de la gimnaziul superior gr. or. român din Brașov invită la petrecerea cu dans, care se va ținea în sala „Redutei” în ziua de 29 Ianuarie st. v. (11 Febr. n.) sub patronagiul d-nei Elena I. Sabadeanu. Venitul curat e destinat pentru „Masa studenților” români din Brașov. Inceputul petrecerii la oarele 8 seara. Prețul de intrare 2 cor., balcon 3 cor. Contribuiri peste taxă și oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Tinerimea română de pe Tocile (Brașov-Scheiu) invită la serata muzicală-teatrală împreună cu dans, ce o va aranja Sâmbătă în 10(23) Februarie a. c. 1907 în sala hotelului „Central” nr. 1. Inceputul la 8 oare seara. Corurile se dirigează de d-l Romulus Ardelean, învățător. Intrarea de persoană 1 cor. 20 b. Venitul curat este destinat pentru renovarea picturii din lăuntrul bisericeii sf. Treimi de pe Tocile. Suprasolvirile și ofertele benevole se primesc cu mulțămită și se vor publica pe cale ziaristică. Bilete de vânzare se pot căpăta la d-l D. Pop, zaraf și seara la cassă.

Programul seratei: 1. a) „Marșul Dorobanților”, cor bărbătesc de St. Paulian. b) „Taci bărbate” cor mixt, de I. Vidu (solo de sopran și tenor). c) „Toate fetele se duc” cor mixt de P. Ciorogaru. 2. Teatru: I. „Rămășagul”. Proverb cu cântece într'un act de V. Alexandri, jucată de d-șoarele Aneta Lungu, Maria Cati și d-nii Vasilie Furnică, D. Gămulea. II. „Nevasta rea” scenetă de * * *. III. „Scara măței”. Operă într'un act de V. Alexandri jucată de d-nii D. Gârnet, N. Ghirincea, d-șoara M. Pricu. După teatru urmează dans.

Producțiune și petrecere în Feldioara Reuniunea femeilor române în frunte cu corul învățătoresc din Feldioara invită la producțiunea teatrală-muzicală împreună cu dans, ce se va aranja Duminică în 28 Ianuarie (10 Febr.) 1907 în sala hotelului comunal din loc. Inceputul la 6½ oare seara. Prețul de intrare: Locul I. (de persoană) 1 cor. 50 bani. Locul II. 1 cor. Locul III. 60 b. Venitul curat este destinat în favorul „Fondului reuniunei femeilor române” pentru înfrumșetarea bisericeii gr. or. române din loc. Contribuiri peste taxă și ofertele marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Mulțumire publică.

(Urmare.)

III. Lista comitetului reuniunei femeilor române din Brașovul-vechiu.

Preșbitera Maria Ios. Maximilian 10 cor. Elena D. Căpățînă 10 cor. Ana Marie 10 cor. Reveica Jaliu 5 cor. Marina I. Balea 4 cor. Floarea Coleșa 4 cor. Dobra Oprea 4 cor. Ana Șerban 2 cor. Maria I. Bărsan 4 cor. Maria Grecu 4 cor. Dumitru Jaliu secret. reun. 2 cor.

Dela Elena N. Balea 2 cor., Elena I. Cojocar 1 cor. Ana Lupu 1 cor. Suma totală 63 cor. Venitul rezultat dela petrecerea din iarna trecută a reuniunei femeilor române din Brașovul-vechiu, în sumă de 123 cor.

Lista IV a comitetului și epitropiei parohiale:

Iosif Maximilian par. 5 cor. Dumitru Grecu epitr. 2 cor. Ioan Balea epitr. 3 cor. George Perșinariu epitr. 2 cor. Ioan Puiu 2 cor. Nicolae Toma not. 2 cor. Mihail Sinean 2 cor. Radu Rogoza 2 cor. George Șerban 2 cor. Nicolae Dușa 4 cor. Nicolae Cârstea 2 cor. George Puiu 5 cor. George Sirbu 2 cor. Vasile Șerban 2 cor. George Sandu 2 cor. George Toma 2 cor. Const. Jaliu 2 cor. Ioan Pricșu 2 cor. Ioan Oprea 2 cor. Dumitru Negură 2 cor. Const. Ghimbășan 2 cor. Nicolae Marica 4 cor. Dumitru Noian 2 cor. Nicolae Petrișor 2 cor. George Crețiu 2 cor. Ioan Barbu 2 cor. Dumitru Aldea 2 cor. Ioan Lupu 2 cor. Ioan Puiu 2 cor. Ioan Jinga 2 cor. Ioan Căthi 2 cor. Dumitru Popa jun. 2 cor. Ioan Bărsan Pipu 2 cor. Dela Iancu G. Coliban măsar în scheiu 3 cor. Suma totală 82 cor.

Lista V-a din parochie:

Vasilie Puiu 1 cor. Ioan Foril 40 fil. George Cojocar jun. 40 fil. George Tirea 1 cor. Paraschiva Puiu 1 cor. Ioan Brundușoiu jun. 1 cor. Vasilie Grecu 2 cor. George Crăciun jun. 60 fil. Dumitru Ardelean 20 fil. Ioan Dușa 40 fil. Constantin Pricșu sen. 1 cor. Ioan Comșescu (din Azuga) 1 cor. Constantin Perșinar 1 cor. Ioan Constandin 30 fil. George Crăciun 1 cor. Ioan Bușca 1 cor. George Bușca 1 cor. Ioan Rusu 1 cor. George Bușca 40 fil. Ioan Grecu 40 fil. George Jinga 40 fil. Ioan Suci 40 fil. Toma Moarcăș 40 fil. Vasilie Toni jun. 40 fil. Nicolae Pricșu 1 cor. Maria Cârstea 1 cor. Ioan Irimie 30 fil. Dumitru Vlădărean 50 fil. Văd. Paraslenea 40 fil. Văd. Elena Negulici 60 fil. Dumitru Cârstea 60 fil. George Puiu 40 fil. Ioan Brundușoiu 40 fil. Paraschiva Dobri 30 fil. Constantin Brundușoiu 60 fil. George Negulici 50 fil. Ioan Sirbu 40 fil. George Samoilă 60 fil. Constantin Perar 40 fil. Ioan Negulici 1 cor. Nicolae Vlădărean 1 cor. Elena Ferar 1 cor. George Achim 1 cor. Nicolae Crăciun 1 cor. George Foril 1 cor. George Perșenar 1 cor. Suma totală 25 cor. 70 fil.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Negoțul cu ouă.

(Continuare.)

La stricarea ouălor contribuie în prima linie aerul, care străbate prin porii sau găuricile coajei și astfel silește apoi albușul ca să evaporeze, iar în locul aceluia străbătând aerul, acesta face ca în cele din urmă să se strice oul întreg. De aceea neguțatorii de ouă le și împachetează cât se poate mai bine, numai ca să nu vină în atingere cu aerul.

În timpul din urmă ouăle au început a să plăti cu mult mai bine ca în trecut. Scumpirea aceasta a ouălor provine de o parte de acolo, că orașele mai mari au lipsă pe fiecare zi de sumedenie de ouă, de altă parte, pentru-că până acum ouăle încă nu se pot falsifica ca celelalte mijloace de nutrire, bunăoară ca făina, cafeaua ș. a., ci trebuie să se cumpere în starea lor naturală.

Între țările, cari cumpără mai multe ouă să numără în locul dintăiu Anglia. Englezii nu întrebunțează ouăle numai în mâncări și aluaturi, dar ei le mai întrebunțează chiar și în beuturile de thea. De aceea apoi ei, pe lângă producțiunea lor proprie de ouă, trebuie să mai cumpere încă și de prin alte țări. Între acestea locul cel dintăiu l-a ocupat până acum Franca.

În anul 1884, Anglia a importat (cumpărat) ouă în preț de 3 milioane lire engleze sau 70 milioane de coroane, în anul 1901 a importat de 3½ milioane lire engleze sau 85 milioane de coroane, iar astăzi impoartă ouă în preț de peste 4 milioane lire engleze sau 115 milioane de coroane.

La importul acesta Rusia contribuie cu a cincea parte sau cu 1700 milioane de ouă, pe cari în parte le transportează în Germania. Rusia nu esportează ouăle așa întregi, ca celelalte state, ci le sparge de coaje și astfel le adună apoi în anumite vase de tinichea (pleu), în cari nu poate străbate aerul și așa le transportează și le vând mai cu samă la tartari și la alți neguțatori de zaharicale. Uneori la ouă se desparte albușul de gălbiniș și numai după aceea se transportează la locul destinațiunei lor. Aceasta se face mai cu samă și din acel punct de vedere, fiind-că ouăle din Rusia de regulă sunt mai mici ca ale noastre.

După Rusia, cu cel mai mare import de ouă în Anglia, urmează republica franceză. Importul acesteia se face mai ușor, de oare-ce e și mai aproape de ea, Cu totul Franca esportează ouă proaspete în Anglia cam de 10 milioane de coroane sau 300 milioane de bucăți. La importul acesta se mai socotesc și ouăle italiene, cari trec în drumul lor de pe uscat prin Franca.

(Va urma.)

„Călindarul Plugarului”

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călindarul Plugarului” pe 1907.

Cu aparițiunea lui pe 1907 „Călindarul Plugarului” întră în al 15-lea an al existenței sale, ediția de față este deci o ediție aniversară ceea-ce se înfățișază printr'o învălitoare cu un deșemn, tipărită în patru colori.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face și de rândul acesta o bună și căldă primire, începând de la țărănul nostru până la frunțașul de la oraș, nu le vom înșira multe vorbe, ci îi vom invita cu frățască dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuiia până acumă încă nu i a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

Călindarul Plugarului costă 40 bani (fleri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Abonațiilor ziarului nostru, cari voesc să aibă călindarul, li-se vor trimite cu prețul de 40 bani franco. Vânzătorii cari vor desface mai multe exemplare de-odată primesc rabatul cuvenit.

Vindecarea deplină a bólelor secrete.

Să nu pregete nimeni într'o ces-tiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răs-pândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinari poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea răului, ceea-ce fie-care o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu poate veni în persoană, atunci se-și des-crie bóla cu deămintul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisore pune marcă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard s'eu la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecitor și curățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și conșciențiositate capătă ori cine (bărbat s'en femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bóla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor d'în-nice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metotul său propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de besică, de țeve, de testicule, de șira spină-rei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piela și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore s'era (Duminică până la 12 ore la amiază).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Cea mai mare fericire pe lume e să-nătatea și mulți au jertfit averi întregi, ca să și-o câștige, dar de cele mai multe ori în zadar. Deci inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967, d-l Albert Müller în Budapesta V. Vadász utca 42 AE. a pus la dispoziția lumii bolnave aparatul său; e știut, că numai acesta e în stare să ajute acolo, unde alte mijloace nu mai pot: ceea-ce documentează din nou și următoarea scrisoare de recunoștință: Preastimate d-le Müller: De 30 de ani am fost tot bolnăvicioasă nu puteam nici dormi, nici nu vedeam bine, nu puteam mânca, m'am simțit totdeauna rău, dar de când mi-am adus aparatul d-tale, din 23 April a. t. și de când îl port mai simt foarte bine pot dormi, văd, bine, am poită de mâncare cu un cuvânt sunt deplin sănătoasă și îți mulțămesc din inimă, că mi-ai dat iară plăcere să trăiesc. Cu stimă Rosa Schirl, văduvă de geometru Kesmark.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branică.

Fetele adulte

au adese-ori nevoie de un medicament de întărire, pentru a veni într'ajutor naturei și pentru a învinge greutatea, ce se opun dezvoltării lor. Emulsiunea lui Scott preparată din untură de pește medic. și din hypophosphite de var și natron se dovedește întotdeauna ca un medicament sigur de întărire. Ea se prepară exclusiv numai din cele mai bune materiale, cari devin prin procedeu observat de Scott atât de gustoase, încât nu pricinuesc nici cele mai mici greutăți la digestiune, ci din contră regulează digestiunea și așată pofta de mâncare. Emulsiunea lui Scott e prin urmare mult mai cu efect decât untura de pește de toate zilele.

Pescarul cu batogul cel mare este semnul de garanție al procedurii veritabile a lui Scott. Cu referință la „Gazeta” și trimitere de 75 bani în marcă postală se trimite sticla de probă franco dela

Dr. Emil Budai
— „Farmacia orașului”. —
Budapesta IV. Vaczi utca 34/50.
Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 b.
— . . Secapătă în toate farmaciile . . —

Lecțiuni de Pian

cu teorie perfectă, precum și lecțiuni în limba franceză predă o Domnișoară română cu condiții foarte avantajoase. Informații se pot lua dela Administrațiunea „Gazetei“.

De vânzare

2 mașini cu foc de împlătit cu tot ce e al lor complet. Una de 6 puteri de cai, una de 4½ sunt de vânzare cu preț convenabil.

Doritorii a se adresa la proprietarul **Stefan Bulmes**, în Zărnești. (2696,2-3.)

Casă cu 5 odăi,

verandă cu geamlic curte mare și grădină plantată cu pomi locu fiind mare și foarte plăcut, să mai poate clădi case. — Prețul flor. 5000.—

De vânzare din mână liberă. Informați la Trafica Spuderea pe promenadă.

„LIPOVANA“, institut de credit și economii în Lipova.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „LIPOVANA“, societate pe acții să invite la a

XIII-a adunarea generală ordinară,

ce să va ținea în 21 Februarie n. a. c. la 10 oare a m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcțiunii pe al treisprezecelea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea respective aprobarea bilanțului pe 1906; dare absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere (§. 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebunțării profitului curat și fixarea dividendelor pe 1906 (§. 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propuneri (§. 26 litera g din statute).
6. Alegerea a 2 membrii în direcțiune cu mandat pe 6 ani — și alor 5 membrii în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 16 din statute se avizează a depune la cassa institutului acțiunile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, în 24 Ianuarie 1907.

Ales. Mecsonyi m. p.,
președinte.

CONTUL BILANȚULUI.

ACTIVE:		PASIVE:	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număr	12202 43	Capital	100000 —
Escompt.	1011743 05	Fond de rezervă	64592 13
Credite personale	34230 50	Fond de pensiuni	4968 —
Credite cambiale cu acoperire hip.	298260 32	Depuneri	1006533 65
Imprumut hipotecar	97122 —	Reescompt	251548 —
Lombard	6300 —	Dividende neridicate	70 —
Efecte	6000 —	Interese transitoare	16445 75
Mobiliar	1134 —	Cont curent	14723 —
amortizare	114 —	Creditori	7725 44
Giro-Conto	787 84	Profit	24705 06
Cont-Curent	1648 —		
Realități	12288 28		
Cassa de păstrare postală	1888 52		
Debitori	7830 09		
	1491311 03		1491311 03

PROFIT ȘI PERDERI.

EȘITE:		ÎNTRATE:	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Interese de depuneri	51157 59	Interese:	
„ „ reescompt	9776 19	de escompt	89720 37
„ „ cont curent	539 05	„ cred. personale	2973 98
Spese	6503 81	„ credit. cambiale cu acop.	
Salare, chirie, porto	12709 61	hipotec.	18564 67
Marce de prezentă	1252 —	„ imprum. hipot.	7150 63
Contribuțiune directă	7133 42	„ lombard	226 10
10% dare după interese de depuneri	5115 76	„ efecte	352 —
Amortizare din mobiliar	114 —	Proviziuni	118987 75
Profit	24705 06		18 74
	119006 49		119006 49

Lipova, 31 Decembrie 1906.

Voicu Hamsea m. p.,
director executiv.

Ioan Dejenariu m. p.,
prim comptabil.

Direcțiunea:

I. Cimponeriu m. p. Dr. A. Cioban m. p. V. Deheleanu m. p. P. Papp m. p. A. Ciugudean m. p.

Confrontându-să cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 24 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Vasile Belez m. p., Teodor Cosma m. p. Vasiliu Bogoiu m. p. George Savici m. p. Ștefan Bordoșiu m. p.
președinte.

C. H. Neustädter!

Untură de pește Dorș

veritabilă

este cel mai bun

mijloc de întărire pentru copii, adulți.

Droguerie medicinală

C. H. Neustädter,

Brașov, Strada Porții 15.

În 6 zile
la
AMERICA.

Transport de persoane

în

CANADA și ARGENTINA.

— Cereți clarificări. —

E de ajuns carte postală.

Răspundem românește.

FALK et Comp.

Secția românească.

Hamburg.

Strada Raboisen Nr. 30.

La expozițiile igienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la anul 1896 a fost premiat

SPIRITUL REUMA a lui Vidder

cu diploma de onoare și cu medale de aur. Probat de capacități medicale și întrebunțat cu succes în spitale

SPIRITUL-REUMA și FLUID de PUTERE,

are efect sigur la toate părțile corpului și anume: contra reumatismului durere de nervi, șoldină, ischiaș, asthmă ș. a. În multe cazuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetează durerile.

Dureri de dinți și cap vindocă în 5 minute

Prețul unei sticle cu instrucție 1 coroană, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia d-lui Josif Török

Király-utoza nr. 12 și Andrássy körút nr. 26, și la d-l Dr. A. Egger, Váci körút 17.

asemenea în toate farmaciile din provincie, precum și la proprietarul

WIDDER GYULA

farmacist în Sátoralya-Ujhely.

Comande din provincie se efectuează prompt.

Depou în Brașov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemeo, Friedrich Stenner, Ed. Kugler. 1-20,219.

Pene de gâscă

ieftine, din Boemia,

pentru umplut perin,

5 Kilo nou curățite Cor. 9 60, mai

bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor.

18-24, fulgi ca zăpada Cor. 30-36.

Se trimite franco cu rambursă. Se

primește îndrăgănit se schimbă ce nu

convine cu rebonificarea portului postal.

BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357

Post Pilsen, 16-5, Böhmen.

ANUNCIURI

(inserțiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisorilor administrațiunii. În cazul publicării unui anunciu mai mult se odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Publicațiune.

Subscrișii lăcătuși artisticei de mașine și construcții din Brașov au onoarea a face cunoscut On. public, că sunt constrânși, în urma urcării considerabile a prețurilor tuturor materialelor brute și auxiliare, precum și a plăților lucrătorilor și a timpului redus de lucru, a se înțelege la o urcare moderată a prețurilor. În fiecare atelier de lucru se poate lua în vedere tariful prețurilor la oră și care lucrare.

Cu toată stima

Brüder Schiel
Teutsch Iulius
Bernhardt R. Friedr.
Bernhardt R. Nachf.
Ferenczy Károly
Ferenczy Béla

Gromen Michael
Horvath & Conradt
Jurak Karl jun.
Kneisel Josef
Knopf Heinrich
Köpf Rudolf

Kósa Gyula
Koseriu Aurel
Lindner Peter
Marko Alexander
Pavlik Josef
Precup Eugen

Roth Julius
Schindler Ad.
Schwecht Friedrich
Stössel Karl
Székely Karl
Szöke István.

Szombat Samuel
Tartler Michael
Thieskes Thomas
Tinț Nicolaus
Wagner Friedrich
Widmann Alfred.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1906		1907
14 Ianuarie.		5 Ianuarie. 13 Ianuarie.
A c t i v		
108.317 065	77192065 Reser. metal. aur 82378273	117.474,464 117.208,273
1.289,894	31125000 " Trate aur 34830000	795,617 855,977
54.436,571	Argint și diverse monede	69.735,001 62.728,162
24.077,911	Portofoliu Român și străin.	31.429,117 31.612,530
11.999,924	*Impr. contra efec. publice 9349700	11.999,924 11.999,924
14.983,507	" " " în cont-curent 22262830	15.931,524 15.931,524
2.914,292	Fonduri publice	3.270,121 3.270,121
5.766,603	Efecte fond. de amort. mob. și mater.	5.881,372 5.881,372
600,273	Imobile	612,061 612,381
132 359	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	22,358 36 364
82.216,390	Cheltueli de Administrațiune	83.592,171 84.188 733
—	Depozite libere	373,500 373,500
18.046,184	" " & provizorii	8.891,567 12.502,018
28.187,168	Compturi-curente	18.388,466 20.466 234
352.968,141	Compturi de valori	368.397,263 367.667,113
P a s i v		
12.000,000	Capital	12.000,000 12.000,000
21.034,186	Fond de rezervă	22.697,129 22.697,129
3.105,044	Fondul amortis. imob. și material . . .	3.343,012 3.343,012
234.501,450	Bilete de Bancă în circulațiune	246.340 870 244.937,100
111,071	Dobânzi și beneficii diverse	50,581 127,639
82.216,390	Depozite de retras	83 592,171 84.188,733
—	" " " & provizorii	373,500 373,500
—	Compturi curente	— —
352.968,141	Scomptul 5% * Dobânda 5%.	368.397,263 367.667,113

întinereste părul
sau cu laptele de
păr al lui

Grolich's

Laptele de păr a lui Grolich din
nou ameliorat, liber de plumb

Imprumută părului cărunt și sur o
culoare tinerească brună.

Laptele de păr a lui Grolich din
nou ameliorat, liber de plumb,

nu se decolorează nici odată, re-
zultul este senzațional, poți să
dormi pe perină albă, fără ca să
se observe o pată.

**Acelaș lucru are valoare
și pentru barbă și pen-
tru sprâncene.**

Întrebuințarea
este foarte sim-
plă, este de a-
juns o periută.

întinereste
părul tău
cu
Laptele de păr
a lui Grolich

Laptele de păr

Laptele de păr a lui Grolich din
nou ameliorat, liber de plumb,

imprumută părului roșu și bălan
o culoare deosebită brună. Co-
loarea este veritabilă și resistă
spălăturilor și băilor de abur

Laptele de păr a lui Grolich din
nou ameliorat, liber de plumb,

își face efectul încetul cu încet-
ul, așa că nimeni nu bagă de
seamă, și peste câte-va zile păr-
ul strălucește în culoare tinereții.

Număroase scrisori de recu-
noștință sosesc zilnic, reputa-
ția laptelui de păr a lui Gro-
lich nou ameliorat și liber de
plumb este atât de bine înte-
meiată încât recunoștințele și scri-
sorile de mulțumire sosesc din conti-
nente îndepărtate.

Laptele de păr a lui Grolich din nou
ameliorat și liber de plumb, este liber de
aramă și plumb, pentru care lucru eu ga-
rantez cu

1000 florini.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ame-
liorat și liber de plumb, a fost aprobat de
stațiunea de cercetare c. r. pentru alimente
din Viena și s'a permis vânzarea.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat
și liber de plumb este un rezultat al cercetărilor
moderne chimice numai să se ferească omul de imitații, cari de regulă conțin
plumb și aramă Pe fie-care sticlă cu laptele de păr din nou ameliorat a lui Grolich
trebuie să fie vizibilă firma inventatorului precum și marca de scuire alăturată, cu
care marcă verde este pecetuită fie-care sticlă.

**Expediția de sticle cu câte 1 și 2 fl. (Porto deosebit) se face de către
Laboratorul chimic cosmetic „la Ingerul alb“ a lui**

JOHANN GROLICH, Brünn.

În BRĂSOV se capătă la: Victor Klein farmacia la „Coroana de aur“, Ferd Jekelius far-
macia la „Speranța“, Teutsch & Tartler Droguist la „Soare“ Strada Vămei 9, Lang & Theil Droguist.

Cărbuni de lemn

în cantități mari

se caută spre cumpărare.

Oferte sub adresa: „Dauernder Abnehmer 2007“

primește:

RUDOLF MOSSE, Wien I. Seilerstätte 2.

Specialitate în piparcă.

Am onoarea a recomanda On. public român depositul meu în specia-
lități de Seghedin precum:

Piparcă roșie dulce.

Tărhană de ouă. Diferite calități și prețuri. En gros (în mare) și cu
măruntul. Se poate căpăta cu prețuri moderate. De marfă curată și cali-
tate bună garantez.

Cu toată stima

Cornellu Ardelean,

Segedin, Bold. Aszony Sugár-út 18 sz.

688,5—5.

Cruce séu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 66667.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
uralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de ini-
mă, sgârciuri de inimă, asemă, auđul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-
ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicu-
lui se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din tóte păr-
țile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate
Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-
ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese
confunde cu aparatul „Volta“, de óre-cc „Oiasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut
apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țérá i streinătate ecc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.